Fantomski urednik prijeporne Biblije unio 365 promjena i dotisak pretvorio u novo izdanje

dijalog.hr/kultura/knjige/fantomski-urednik-prijeporne-biblije-unio-365-promjena-i-dotisak-pretvorio-u-novo-izdanje/92488

Petar Marija Radelj July 22, 2026

Treće izdanje *Biblije* Hrvatskoga biblijskoga društva, tiskano u Koreji i pušteno u prodaju 3. srpnja 2026., pojavilo se gotovo tiho, bez službene obavijesti nakladnika i bez jasnih bibliografskih i uredničkih oznaka koje bi pratile tako važan izdavački pothvat.

Umjesto transparentne komunikacije i uredničke odgovornosti, javnost je o njegovu dolasku doznala posredno, ponajprije putem distributera, što dodatno otvara pitanja o statusu toga izdanja, njegovim izmjenama i načinu na koji se predstavlja čitateljima i crkvenoj javnosti.

U nastavku se stoga razmatra niz spornih elemenata: od nejasnoća oko toga je li riječ o dotisku ili novom izdanju, preko izostanka jasno naznačenoga uredništva i problematičnih podataka u impresumu, do konkretnih tekstualnih zahvata koji zahvaćaju velik dio biblijskoga korpusa.

Posebna se pozornost posvećuje opsegu i naravi izmjena, njihovim filološkim i teološkim implikacijama te pitanju odgovornosti za objavljeni tekst, uz osvrt na komunikaciju nakladnika i ulogu crkvenih institucija u cijelome procesu.

U tom kontekstu valja najprije utvrditi osnovne bibliografske i izdavačke činjenice o dosadašnjim izdanjima.

Mjesto prvoga izdanja te *Biblije* jest Zagreb – Split – Tomislavgrad, 2025., ono ima međunarodne standardne knjižne brojeve (MSKB) 978-953-8588-00-6 i 978-953-399-018-7; mjesto je drugoga izdanja Zagreb – Sarajevo, 2025., ono ima MSKB 978-953-8588-01-3, a trećega Zagreb – Split – Tomislavgrad, 2026.

Nakladnik još nije obavijestio javnost

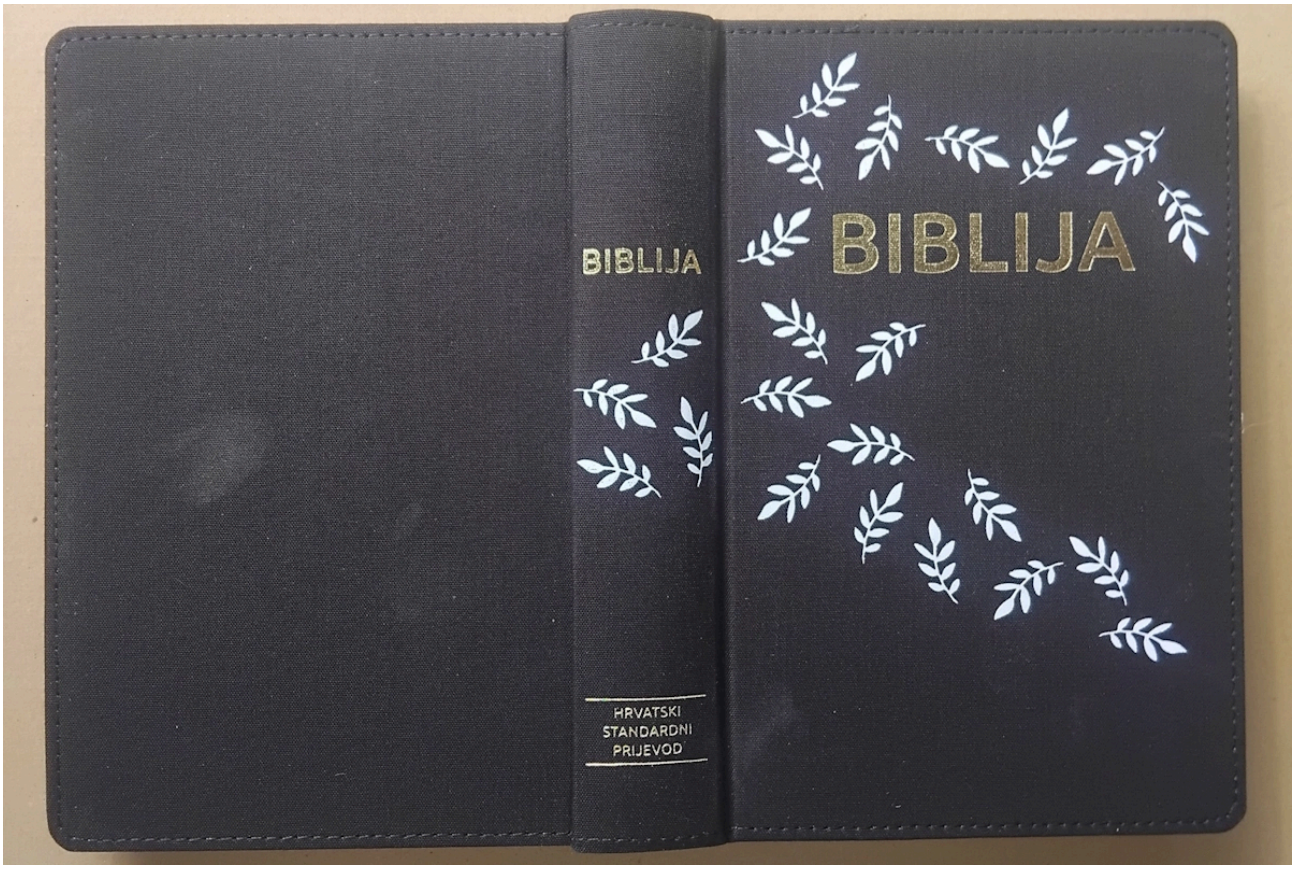

Hrvatsko biblijsko društvo do 22.7.2026. nije ažuriralo objavu od 2.12.2025. Snimka zaslona hbd.hr

Dolazak toga izdanja nakladnik nije objavio (zapravo do objave ovoga teksta nije ažurirao objavu od 2.12.2025. kojim je najavio da će se prvo izdanje moći kupiti od 5.12.2025. i da će knjiga biti predstavljena 12.12.2025.), nego je to učinilo samo trgovačko društvo Verbum, koje sebe predstavlja „ekskluzivnim distributerom“ te Biblije.

Fantomski urednik

U impresumu nigdje nije naznačeno tko je uredio izdanje te Biblije, objavljeno 2026. Jedan od naznačenih urednika pokojni je od 2021., a drugi je u devedesetoj godini života, narušena zdravlja, i nije se pojavio ni na predstavljanju ni u medijima od izlaska te Biblije iz tiska. Nikakav treći, izvršni urednik, urednik ili nije naznačen.

Od početka rada na toj Bibliji glavni nedostatak bio je nepostojanje uredništva kao koordinacijskoga tijela koje bi suglasjem bibličara i jezikoslovaca donosilo odluke. Knjiga nema ni glavnoga urednika. Zato se nije čuditi da biblijske knjige nisu međusobno usuglašene i ujednačene ni teološki ni jezično.

Dotisak ili novo izdanje?

Nigdje nije naznačeno koje je to izdanje, ni u impresumu (str. [2]) ni na unutarnjoj naslovnici (str. [3]).

Na str. [3] ispuštena je oznaka „1. izdanje“, pa više ne piše koje je to izdanje.

Sunakladnik Verbum u prosincu 2025. bio je obavijestio kupce: „Zalihe su rasprodane. **Drugo** izdanje u knjižarama se očekuje oko Uskrsa.“ Uskrs je bio 5. travnja 2026. i prošao je bez novoga izdanja.

Tportal je 6. travnja 2026. prenio izjavu glavnoga urednika Verbuma: „**drugo** izdanje novog hrvatskog prijevoda Biblije je već u tisku“.

(Sa stajališta Verbuma takvo brojenje je točno, jer Verbum nije bio sunakladnik drugoga izdanja, nego je treće izdanje *Biblije* Hrvatskoga biblijskoga društva njegovo ‘drugo’ izdanje.)

Tportal je 25. prosinca 2025. objavio da je odgovorna osoba nakladnika izjavila: „**Novo** izdanje već je u tisku.“

Portal adventisti.hr objavio je 2. siječnja 2026.:

> „Cjelokupna naklada prodana [je] za samo dva dana: u ponedjeljak i utorak, 15. i 16. prosinca, u mreži prodavaonica Nakladničke kuće Verbum. **Novo** izdanje se već tiska i uvezuje u Korejskom biblijskom društvu.“

(Autor toga članka u telefonskom razgovoru 7. srpnja 2026. rekao mi je da izdanje te Biblije bez deuterokanonskih knjiga još nije prelomljeno ni krenulo u tisak.)

Trgovačko poduzeće Verbum priopćilo je 3. srpnja 2026. da je „stigao **dotisak** prvoga izdanja“, što je prenio niz medija: (a, b, c, d, e, f). Ali ‘dotisak’ znači čisto ponavljanje prethodnoga izdanja, novo nepromijenjeno izdanje nekoga djela! Za razliku od pretiska (u kojem se ponovo otiskuje i izvorna godina izdanja), odnosno od novoga ispravljena, dotjerana, popravljena, izmijenjena izdanja.

365 promjena u trećem izdanju

A najmanje 365 promjena (22 na uvodnim stranicama, 305 u Starom Zavjetu i 38 u Novom Zavjetu; vidi popis pri kraju članka) ne opravdavaju da se to izdanje zove „dotisak“. Tà, ima ispravak prosječno na svakoj četvrtoj stranici! Što je porazan podatak i svakako nije na diku za uredničku i nakladničku struku.

Slovčano je najmanje zatipaka; većina promjena prepravlja prijevod (filološki i teološki) ili izračune mjernih jedinica.

Biblija se sastoji od uvodnih stranica i 73 biblijske knjige. Od toga su mijenjane uvodne stranice i 36 biblijskih knjiga, što obuhvaća 1141 od 1492 otisnute stranice (76 %), pa se može govoriti o dotisku samo 37 biblijskih knjiga, koje nisu mijenjane i koje obuhvaćaju 351 od 1492 otisnute stranice u toj knjizi (24 %).

Očita je svrha jezičnoga inženjeringa – posezanjem za pojmom „dotisak“ – da se prikrije i umanji značaj promjena koje su bile potrebne u prva dva izdanja.

Promjene u impresumu

U impresumu trećega izdanja (str. [2]) pojmovi *izdavač* i *suizdavači* zamijenjeni su pojmovima *nakladnik* i *sunakladnici*.

Promijenjena je adresa (sjedište) tvrtke Verbum i osobna imena troje prevoditelja. Jesu li se ta adresa i imena promijenila između dva izdanja? Nisu.

Profesor Stipe Jurič tako se preziva od rođenja 1951.

Sunakladnik Verbum promijenio je poslovnu adresu u novonavedenu još 18. siječnja 2018. …

Imena suradnika jednako su pogrješno, kao 2025., bila navedena i na str. 94 knjige *Hrvatski standardni prijevod Biblije* koju je Hrvatsko biblijsko društvo bilo objelodanilo godine 2018.

Treće izdanje *Biblije* Hrvatskoga biblijskoga društva tiskano je u osam inačica: s četiri vrste omota i dvije vrste reza. Foto: Dijalog

Dopune u impresumu

U popis ISBN-ova na str. [2] dodan je 978-953-8588-01-3 „(HBD) zlatorez“. No, taj je međunarodni standardni knjižni broj Hrvatsko biblijsko društvo već bilo iskoristilo kao ISBN druge inačice „prvoga“ izdanja godine 2025., kada je ono bilo dodijeljeno *Bibliji* u sunakladi Hrvatskoga biblijskoga društva iz Zagreba i Medijskoga centra Vrhbosanske nadbiskupije u Sarajevu (v. *Dvije inačice* ovdje i str. 16).

Svrha je i pravilo međunarodnoga sustava brojčanoga označavanja da se knjige „jednoznačno identificiraju“. Zato je ISBN „jedinstveni broj za određeni naslov ili neizmijenjeno izdanje knjige koju je objavio određeni nakladnik“ (izvor). Stavljanje istoga ISBN-a na dvije knjige različitih sunakladnika, mjestā i godinā izdanja suprotno je samoj zamisli pojma ISBN-a i time se stvara pomutnja.

Propusti u impresumu

Iako je fra Ivan Dugandžić, kako me izvijestio, 10. veljače 2026. usmeno i nakon toga još dva puta napismeno, od Hrvatskoga biblijskoga društva tražio da ga se zbog neobjave njegovih prijevoda, tj. objave prijevoda iza kojih on ne može stajati, u sljedećem izdanju briše iz popisa prevoditelja, njegovo je ime zadržano u popisu prevoditelja (str. [2] i str. I).

Navedeno je ime odgovorne osobe nakladnika, ali ne i odgovornih osoba sunakladnika.

Ni u impresumu ni u *Predgovoru* opet nije naznačeno da su Božo Lujić i Davorin Peterlin pokojni.

Navedeno je da je jedan bibličar bio urednik knjiga na hebrejskom i aramejskom, a drugi na grčkom. No, iz toga nije jasno tko je urednik knjiga koje su napisane i na hebrejskom i na grčkom (*Estera* i *Daniel*).

Opet nije navedeno koji je prevoditelj preveo koju od biblijskih knjiga, pa je ponovo onemogućena individualizacija časti, odavanje priznanja za dobra rješenja, ali i utvrđenje odgovornosti i mogućnost dijaloga o nesretnim prevoditeljskim rješenjima. Ako su ona uopće prevoditeljska.

Nakladnik u impresumu ističe: „Sva prava pridržana“, a eklatantno krši konvencijsko i zakonsko pravo prevoditeljā da im se prizna autorstvo nad njihovim prijevodima. Kako svi oni nisu zajedno preveli sve 73 knjige, nego je prijevod svake knjige djelo pojedinoga prevoditelja, čitatelji se tako dovode u zabludu.

„balkanska seljačka priča“?

Izvršni direktor Hrvatskoga biblijskoga društva, naveden u impresumu te *Biblije* kao odgovorna osoba nakladnika, na te je primjedbe odgovorio doslovce ovako:

> „Navesti prevoditelje Biblije je balkanska seljačka priča. Neka netko pokaže neki prijevod Biblije gdje su navedeni prevoditelji“ (Jutarnji list, 3.1.2026., str. 15).

Nisu li u impresumu *Biblije* Hrvatskoga biblijskoga društva navedeni prevoditelji? Ako su nebitni, zašto ih se navodi? Ako su navedeni, zašto nije naznačeno tko je od njih što preveo?

Suglasnost Hrvatske biskupske konferencije

Opet je u impresumu ponovljeno:

> „Suglasnost Hrvatske biskupske konferencije da Hrvatsko biblijsko društvo objavi ovaj prijevod Svetog pisma izdana je na njezinu Izvanrednom plenarnom zasjedanju 7. lipnja 2024. pod brojem 355/2024.“

No, Hrvatska biskupska konferencija nije zasjedala 7. lipnja 2024.

Osim toga, po kanonskom pravu ona je mogla dati ili uskratiti „odobrenje“, a nije mogla „izdati suglasnost“. Ponavljanjem neistina, neistina ne može postati istina. To nije Biblija, koja ima odobrenje (*imprimatur*). Zato se ne smije rabiti u bogoštovlju, vjeronauku, obiteljskom čitanju, biblijskim skupinama, molitvenim zajednicama, kako je prodavači reklamiraju. Naprotiv, „ne može se širiti u crkvama ili prodavati u katoličkim knjižarama. Pretpostavlja se i očekuje da ih Kristovi vjernici kao takve uopće ne koriste“ (nadbiskup Martin Vidović, str. 11).

Začuđuje kako i koliko dugo Hrvatska biskupska konferencija o toj sablazni šuti.

Promjena naslova biblijske knjige

Na str. [10] i 843 promijenjen je naslov jednoj od biblijskih knjiga: iz *Salomonova mudrost* u: *Knjiga Mudrosti*. Prevoditelj Ivan Dugandžić s grčkoga ju je godine 2007. bio preveo kao *Mudrost Salomonova*, a 10. veljače 2026. od Hrvatskoga biblijskoga društva zatražio je:

> „Budući da je u knjizi govor o Mudrosti, a ne o Salomonu, treba vratiti redoslijed riječi koji sam stavio kao naslov.“

Namjesto toga, netko je promijenio naziv knjige u naslov koji je tradicionalan u hrvatskoj biblicistici, ali potječe iz *Vulgate*, i nije više prijevod s grčkoga, nego s latinskoga.

Naslov iz izdanjā iz 2025. ostao je ipak nepromijenjen na str. VII: „Salomonova mudrost“.

Verbum je 3.7.2026. priopćio: „dotisak je dostupan u četiri elegantne boje – crnoj, plavoj, bordo i bež.“ Pomaže li boja uveza da se Biblija više čita ili da se bolje uklapa u namještaj? Foto: snimka zaslona s Facebooka

Promjene u Predgovoru (str. I)

Prezimena dvoje prevoditelja (Jeličić Krajcar i Jurič) i ime jednoga prevoditelja (Anđelo) bili su netočno napisani u prvim izdanjima (Jeličić, Jurić, Angelo).

Opet nisu ispravljeni podatci da Stipe Jurič ne živi u Rimu, nego u Dubrovniku. Da Božo Lujić ne živi u Zagrebu, nego da je pokojni. Da Davorin Peterlin ne živi u Zagrebu, nego da je pokojni. Isto tako

da Darko Tepert ne živi u Zagrebu, nego u Rimu; da Bruna Velčić ne živi u Rijeci, nego u Lovranu; da Ivan Šporčić ne živi u Rijeci, nego u Žejanama.

Ponovljeni propusti, neispravljeni zatipci

U *Bibliji* Hrvatskoga biblijskoga društva i partnera opet nisu ispravljeni zatipci na koje je javno ukazano još 17. siječnja 2026. i u knjizi u veljači 2026. (str. 34):

> „Naši su stručnjaci **bibljski** tekst“ (str. II) – treba biblijski.

> „Efod je dio **svećenićke** odjeće koji je prekrivao ramena.“ (str. 107, uz *Levitski zakonik* 8, 7) – treba svećeničke.

> „Nato njegova majka **rekla** poslužiteljima“ (*Ivan* 2, 5) – treba rekla je.

> „U svaku su **stala** dvije do tri mjere“ (*Ivan* 2, 6) – treba stale.

> „Bog prvi i **poljednji**“ (uz *Otkrivenje* 1, 8) – treba posljednji.

Kolporteri Božje riječi izvikuju na medijskim trgovima: „Biblija, Biblija, Biblija….“, a ondje – bofl umotan u zlatorez. Snimka zaslona Mozaik-knjiga.

Nije unesena ni jedna od teološki nužnih izmjena u *Evanđelju po Ivanu*, na koje je u travnju 2026. ukazao prevoditelj toga Evanđelja fra Ivan Dugandžić (1, 2, 3), i zbog kojih je njegov izvorni prijevod iskasapljen. Primjerice:

„koji nisu rođeni od krvi, zbog tjelesne ili ljudske volje, već od Boga“ (*Ivan* 1, 12) – treba: koji nisu rođeni **ni** od krvi, **ni** od volje tjelesne, **ni** od volje muževlje, **nego** od Boga.-

„On im je iskreno odgovorio i nije ništa zatajio. Rekao je: ‘Ja nisam Krist.’“ (*Ivan* 1, 20) – treba: On priznade i ne zataji; priznade: ‘Ja nisam Krist.’

„vidjet ćete otvoreno nebo i **Božje anđele** kako **se penju**“ (*Ivan* 1, 51) – treba: vidjet ćete otvoreno nebo i **anđele Božje** gdje **uzlaze**.-

„Sad zahvatite vodu **iz njih** i odnesite **je** ravnatelju stola“ (*Ivan* 2, 8) – treba: Sad zahvatite i odnesite ravnatelju stola!

„Bio je među farizejima neki čovjek imenom Nikodem, ugledan Židov“ (*Ivan* 3, 1) – treba: Ugledan Židov imenom Nikodem bio je jedan od farizeja

„Jedne je noći došao k Isusu“ (*Ivan* 3, 2) – treba: **On** dođe noću k njemu

„jer bi se inače razotkrili njegovi **postupci**“ (*Ivan* 3, 20) – treba: da se ne otkriju **djela** njegova

„**‘Onaj odozgo je nad svime’, rekao je Ivan.** ‘Tko je sa zemlje, on je zemaljski i govori na zemaljski **način**, ali tko dolazi s neba, on je **iznad svega**.’“ (*Ivan* 3, 31) – treba: Tko dolazi odozgor, on je nad svima, a tko je sa zemlje, on je zemaljski i zemaljski govori. Tko dolazi s neba, on je nad svima.

„nego **će na njega pasti** Božji gnjev“ (*Ivan* 3, 36) – treba: nego gnjev Božji **ostaje na njemu**.

„oni su mu rekli da mu je groznica prestala jučer oko jedan sat poslije podne.“ (*Ivan* 4, 52) – treba: Oni mu rekoše: ‘Jučer ga je oko sedmog sata pustila groznica.’

„tko sluša moju riječ i vjeruje onome koji me **poslao**, **imat će** vječni život i **neće doći** na sud“ (*Ivan* 5, 24) – treba aorist i prezent, a ne perfekt i futur: tko sluša moju riječ i vjeruje onomu koji me **posla**, **ima** život vječni i **ne dolazi** na sud

„Isus **se popeo** na **jedno** brdo“ (*Ivan* 6, 3) – treba: Isus **uziđe** na goru

„Šimuna **iz Iškariota**“ (*Ivan* 6, 71; 13, 2.26) – treba Šimuna **Iškariotskoga** (**iz Kariota**)

„Lazar iz Betanije bio je bolestan. Betanija je bila mjesto u kojem su živjele Marija i njezina sestra Marta“ (*Ivan* 11, 1) – treba: Bio neki bolesnik, Lazar iz Betanije, iz sela Marije i sestre joj Marte

„Juda **iz Iškariota**“ (*Ivan* 12, 4) – treba **Iškariotski** (**iz Kariota**)

„i to je sve što trebamo“ (*Ivan* 14, 8) – treba: i **dosta nam** je

„**volite** jedni druge kao što sam ja **volio** vas“ (*Ivan* 15, 12) – treba: **ljubite** jedni druge kao što sam ja vas **ljubio**

„da će **Duh uzimati ono što sam mu dao**“ (*Ivan* 16, 15) – treba: da će od mojeg uzimati

„Juda **je došao u vrt zajedno s postrojbom vojnika i slugama svećeničkih glavara i farizeja**“ (*Ivan* 18, 3) – treba: Tada Juda uzme četu i sluge od glavara svećeničkih i farizeja

„nego da ih **zadnjeg** dana uskrisim“ (*Ivan* 6, 39) – treba: nego da ih uskrisim **u posljednji** dan

„**Budući da je to bilo uoči** židovske Priprave“ (*Ivan* 19, 42) – treba: **Tu** dakle, **zbog** židovske Priprave

Opet nelektorirano

Nisu provedeni ni drugi jezični ispravci, primjerice:

„Manaše proždire Efrajima, Efrajim Manašea, a **oboje** su ujedinjeni protiv Jude“ (*Izaija* 9, 20) – treba **obojica**. Dvojinski broj *oboje* rabi se za dvije osobe različita spola ili dva predmeta (jedno muškoga, a drugo ženskoga roda), a Manaše i Efraim muška su imena i nazivi izraelskih plemena.

Novo izdanje u knjižari. Foto: Dijalog

Nepravilni padeži

Opet nisu ispravljeni padeži:

> „Mered je oženio faraonovu **kći** Bitju“ (*Prva Ljetopisa* 4, 11) – treba **kćer**.

> „od pustinje sve do rijeke **Eufrat**“ (*Izlazak* 23, 31); „sve do velike rijeke **Eufrat**“ (*Ponovljeni zakon* 1, 7); „od rijeke **Eufrat** do Sredozemnoga mora“ (*Ponovljeni zakon* 11, 24), „s istočne strane rijeke Eufrat“ (*Druga Samuelova* 10, 16), „od rijeke **Eufrat**“ (*Prva o kraljevima* 5, 1.4); „do rijeke Eufrat“ (*Druga o kraljevima* 24, 7), „do početka pustinje i rijeke **Eufrat**“ (*Prva ljetopisa* 5, 9); „zapadno od rijeke **Eufrat**“ (*Ezra* 4, 16; 5, 3.6; 6, 6.8.13; 7, 21.25; *Nehemija* 2, 7.9; 3, 7); „sa zapadne strane rijeke **Eufrat**“ (*Ezra* 8, 36); „od rijeke **Eufrat**“ (*Sirah* 44, 21). Na svim tim mjestima treba biti genitiv: **Eufrata**, kao što stoji u *Jošui* 1, 4; 23, 2; *Prvoj ljetopisa* 17, 3, *Ezri* 4, 10.11.20; *Prvoj o Makabejcima* 3, 32; *Izaija* 27, 12. Naime, ako se uz ime rijeke Eufrat rabi apozicija rijeka, ili ako se rijeka pobliže određuje svojim imenom, onda se obje imenice

> sklanjaju. Prema navedenim primjerima *Biblija* Hrvatskoga biblijskoga društva u 26 % slučajeva poštuje to pravilo, a u 74 % ga krši.

> „Izraelovi sinovi, vratite se Bogu **tko** ste prkosili iz dna duše!“ (*Izaija* 31, 6). – Valjda „komu“ ili „kojemu“, a ne „tko“ ste prkosili iz dna duše?

> „Istočna granica ide između područja Damaska i Haurana, niz rijeku Jordan, između Gileada i zemlje **Izrael**“ (*Ezekiel* 47, 18). Namjesto: „**do zemlje Izraela**“, ili: „**Izraelove zemlje**“ ili „**izraelske zemlje**“. Ako se uz ime zemlje Izrael rabi apozicija zemlja, ili ako se zemlja pobliže određuje svojim imenom, onda se obje imenice sklanjaju.

Pogrješni zoonimi

„Voljeni je moj kao **lane**, kao mladunče jelena“ (*Pjesma nad pjesmama* 2, 9). – Ali lane je mlado od srne i srndaća, a mlado od jelena i košute zove se jelenče.

„Budi kao **lane**, kao **mladi jelen** na gori Beteru.“ (*Pjesma nad pjesmama* 2, 17). Usporednica ili istoznačnica za mladoga jelena u izricanju paralelnosti može biti jelenče, a ne „lane“, jer je to mlado od srndaća i srne.

već > nego

Riječ *već* pojavljuje se 460 puta u *Bibliji* Hrvatskoga biblijskoga društva, od toga 300 puta (65 %) valjano kao vremenski prilog. No, 160 puta (35 %), od toga 100 puta u Starom Zavjetu i 60 u Novom Zavjetu, pojavljuje se kao suprotni veznik.[1] Iako u govornom jeziku *već* zna biti suprotni veznik, u biranijem stilu on ne označava suprotnost (koju izriču: *a*, *ali*, *nego*, *no*), nego vremenski položaj. Stoga je poraba priloga *već* kao suprotna veznika suprotna podnaslovu te Biblije i odrednici da je ona objavljena na hrvatskom standardnom jeziku.

putem i putom

Kada već postoje dva instrumentala od riječi put, predložena je njihova razdvojba da tvorbeno stariji lik (*putem*) označava ‘fizičku stazu’, ‘cestu’, a tvorbeno noviji lik (*putom*) ‘put’ u prenesenom značenju. *Biblija* Hrvatskoga biblijskoga društva rabi izraz lik *putem* 134 puta, a *putom* 15 puta, pri čemu redaktori i lektori nisu razdvojili značenja tih likova, nego su u svim dosadašnjim izdanjima zadržali oba značenja za oba lika.

duljina i dužina

Imenica *duljina* rabi se 28 puta, a imenica *dužina* isto toliko puta, obje mahom usporedno s imenicom *širina*.

Treće izdanje *Biblije* Hrvatskoga biblijskoga društva u izlogu knjižare. Foto: Dijalog

Ponovo tumaranje s domaćim nazivima i prilagođenicama

Tzv. „hrvatski standardni prijevod“ zadržao je usporednu porabu istoznačnica kao da nemaju isto značenje, pa se nepotrebno susreću: *bludnica* i *prostitutka*, *bludničenje* i *prostitucija*, *bludničenje* i *prostituiranje*, *kovina* i *metal*, *kumir* i *idol*, *lončar* i *keramičar*, *predaja* i *tradicija*, *štipavac* i *škorpion*, *uškopljenik* i *eunuh*, *zloduh* i *demon*, kako je već raščlanjeno.

Istu grčku riječ ἡγεμονεύοντος/*hēgemoneúontos* (*Luka* 2, 2; 3, 1) jednom prevodi opisno „dok je upravljao“ (*Luka* 2, 2), a drugi put prevodi latinizmom *prefekt* (*Luka* 3, 1). Samo da ne bio *upravitelj*. Isto je i s pojmovima *tetrarh* (7 puta), *guverner* (5 puta), *heretik* (2 puta), *tribun* (1 put)…

U hrvatskoj jezičnoj kulturi normirano je da domaći naziv uvijek ima prednost pred prilagođenicom, ali znaju li to prireditelji samozvanoga „hrvatskoga standardnoga prijevoda“ koji se reklamira da je napisan na „suvremenom hrvatskom standardnom jeziku“?

Ponovo netransparentno o podlozi za prevođenje s hebrejskoga

Na str. I promijenjeno je *Biblia Stuttgartensia* u *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, kako sam upozorio (str. 36–37) da treba biti. No, na str. I–II opet se navodi da su od toga djela rabili „5. izdanje iz 2014.“ – koje ne postoji.

K tomu se postavlja pitanje kako je moguće da su prevodili iz knjige objavljene 2014., ako je pokojni Božo Lujić na simpoziju održanom **2006.**, dakle osam godina prije toga, istaknuo:

> „U dosadašnjem radu prevođenja prevedene su sljedeće knjige: B. Lujić: Jeremija/Jona/Obadija/Postanak; M. Vidović: Jošua/Suci; D. Berković: Mihej/Joel; M. Horvat: Amos; K. Višaticki: 1. Samuelova; A. Jeličić: Ruta; I. Dugandžić: Mudrost; M. Zovkić: Tobit/1-2 Makabejci/Judita/Baruh“ (str. 273).

Dakle 17 knjiga bilo je prevedeno osam godina prije nego je objavljena knjiga za koju nakladnik tvrdi da su po njoj prevodili.

I ako je pokojni Božo Lujić, u članku zaprimljenu u ožujku **2007.**, naveo:

> „U dosadašnjem radu prevođenja prevedene su sljedeće knjige s hebrejskoga: B. Lujić: Postanak, Jeremija, Jona, Obadija, Nahum, Hagaj; M. Vidović: Jošua, Suci; M. Horvat: Amos; D. Berković: Mihej, Joel; K. Višaticki: 1. Samuelova; A. Jeličić: Ruta. S grčkoga su prevedene sljedeće deuterokanonske knjige: M. Zovkić: Tobit, 1–2 Makabejci, Judita, Baruh; I. Dugandžić: Mudrost; M. Cifrak: Sirah.“ (*Bogoslovska smotra*, br. 1/2007., str. 84–85).

Dakle, 20 knjiga bilo je prevedeno sedam godina prije nego je objavljena knjiga koju nakladnik predstavlja kao podlogu po kojoj se prevodilo.

Ponovo netransparentno o podlozi za prevođenje s grčkoga

U *Bibliji* Hrvatskoga biblijskoga društva i partnera na str. II opet se ponavlja da su Novi Zavjet prevodili prema

> „Novum Testamentum Graece, Nestle-Aland, 28. revidirano izdanje iz 2013“.

Ali 28. izdanje objavljeno je 2012. A na sedam primjera dokazano je (ovdje i str. 39–41) da je Novi Zavjet prevođen prema nekom prethodnom izdanju Nestle-Alanda, a ne dvadestosmom.

To najbolje potvrđuje pisano svjedočanstvo drugoga urednika te Biblije. Mato Zovkić:

> „Preuzeo sam prevesti s grčkog pet knjiga Starog zavjeta koje su sačuvane samo u Septuaginti, na grčkom a sastavni su dio kanona za katolike i pravoslavce. To su: Baruh, Judita, Prva o Makabejcima, Druga o Makabejcima, Tobija. Uz svoje druge obveze, te sam knjige preveo u vremenu **od 2004. do 2007.** godine. Iz Novog zavjeta preuzeo sam tri Pavlove poslanice koje piše iz zatvora: Efežanima, Kološanima, Filemonu, te sedam katoličkih poslanica: Jak, 1 Pt, 2 Pt, Jud, 1 Iv, 2 Iv,

> 3 Iv. Njih sam prevodio **od 2008. do 2011.** godine.“ (*Bogoslovska smotra*, br. 2/2018., str. 490).

Kako je msgr. Zovkić u razdoblju od 2008. do 2011. mogao s grčkoga prevesti novozavjetne knjige prema izdanju „iz 2013.“?

Kako je fra Ivan Dugandžić godine 2010. mogao prevesti *Evanđelje po Ivanu* prema izdanju „iz 2013.“?

Ponovo netransparentno o podlozi za prevođenje deuterokanonskih knjiga

U *Bibliji* Hrvatskoga biblijskoga društva i partnera na str. II riječi iz prvoga izdanja: „dok su za Deuterokanon korištena, ako su postojala, izdanja Septuaginta“ promijenjene su u: „dok je za Deuterokanon korišteno izdanje Septuaginte“.

Deuterokanonske su knjige: *Tobija*, *Judita*, *Prva* i *Druga o Makabejcima*, *Mudrost*, *Sirah*, *Baruh*, dijelovi *Estere* i *Danijela*. Opet nije navedeno koje izdanje Septuaginte. Po kojem je izdanju „u vremenu od 2004. do 2007.“ prevedena *Druga knjiga o Makabejcima* koja je u kritičkim izdanjima niza *Septuaginta: Vetus Testamentum Graecum* objavljena 1959., 1976., 2008. i 2017.?

Ponovo netransparentno o uvodima u pojedine biblijske knjige

Na str. II zadržana je rečenica:

> „Kako bi se čitatelju izašlo ususret, naši su stručnjaci sastavili kratke uvode prije svake knjige“.

Koji su stručnjaci sastavili te uvode? Ni jedan od prevoditelja s kojim sam komunicirao nije ustvrdio takvo što, a neki pretpostavljaju da su uvodi prevedeni s njemačkoga.

Nijekanje žanrovske pripadnosti knjiga

Iako *Druga o kraljevima*, *Tobija*, *Judita* i *Estera* pripadaju u povijesne knjige, pisac uvodā u njih to im niječe:

> „Iako i *Prva i Druga knjiga o Kraljevima* govore o povijesnim osobama i događajima, njihov cilj nije točno i potpuno ispričati događaje, već ponuditi teološko razmišljanje o povijesti“ (str. 364).
>
> „*Knjiga o Tobiji* nema povijesnu pozadinu“ (str. 492).
>
> „*Knjiga o Juditi* nema povijesnu pozadinu“ (str. 505).

> „*Knjiga o Esteri*, kao ni *Judita*, nema povijesnu pozadinu“ (str. 520).

Ponovo očite netočnosti u uvodima u pojedine biblijske knjige

Iz mnogih uvoda proistječe, a u nekim se izričito i tvrdi da pojedine knjige nisu sastavili oni po kojima se te knjige tisućljećima zovu.

Nepoznati autor uvoda tako smatra da zna više i bolje nego cijela Crkva i biblijski stručnjaci prethodnih stoljeća i suprotno onomu što piše u samoj toj Bibliji o Petoknjižju, da je to:

- *Mojsijeva knjiga* (*Druga ljetopisa* 25, 4.12; *Ezra* 6, 18; *Tobija* 7, 11.12; *Marko* 12, 26),
- *Mojsijev zakon* (*Jošua* 8, 30; 23, 6; *Druga ljetopisa* 23, 18; *Tobija* 1, 8; 6, 13; 7, 13; *Baruh* 2, 2; *Daniel* 13, 62; str. 1142; *Luka* 2, 22; 24, 44; *Ivan* 7, 23; *Djela apostolska* 13, 38; 15, 5; *Prva Korinćanima* 9, 8; *Hebrejima* 10, 28),
- *Mojsijev Zakon* (*Prva o kraljevima* 2, 3; *Druga o kraljevima* 14, 6; 23, 25; *Nehemija* 8, 1; *Daniel* 9, 13; *Djela apostolska* 15, 21; 28, 23).

Za *Psalme Davidove* piše:

> „Biblijska tradicija njihovo autorstvo pripisuje kralju Davidu“ (str. 627),

iako u samom svetopisamskom tekstu, a ne samo u Predaji, u prvim redcima 73 psalma (*Psalmi* 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 68, 69, 70, 86, 101, 103, 108, 109, 110, 122, 124, 131, 133, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144 i 145) piše: „Davidov“, „Davidovova poruka“, „Davidov zapis“, odnosno „Davidova molitva“.

Uvod u *Mudre izrjeke* (str. 786) ne priznaje autorstvo koje navodi sâm svetopisamski tekst te knjige: „Ovo su mudre izreke Salomona, Davidova sina, izraelskoga kralja“ (1, 1); „Ovo su Salomonove mudre izreke“ (10, 1); „Ovo su također Salomonove izreke“ (25, 1).

Uvod u *Pjesmu nad pjesama* (str. 837) ne priznaje autorstvo koje navodi sâm svetopisamski tekst: „Salomonova Pjesma nad pjesmama“ (*Pjesma nad pjesmama* 1, 1).

Uvod u *Knjigu Mudrosti* ističe: „Spis je fiktivno pripisan Salomonu“ (str. 843) i time izričito niječe autorstvo onoga koji proistječe iz rečenice: „Ti si me izabrao za kralja svome narodu, za suca svojim sinovima i kćerima. Rekao si da sagradim Hram na tvojoj svetoj gori“ (8, 7–8).

Biblije Hrvatskoga biblijskoga društva i partnera. Foto: snimak zaslona s Facebooka

Pogrješno predstavljanje povijesnosti, istinitosti i datacije Evanđelja

Uvod u *Evanđelje po Mateju* ističe: „S Q (= Izvorom) preuzima tradicije palestinskih judeokršćana“ (str. 1199), iako je teorija o izvoru Q puka izmišljotina, koja proizvodi više poteškoća nego što ih može razriješiti (v. ovdje).

Neimenovani pisac uvoda u *Matejevo evanđelje* datira ga: „Napisano je između 80. i 90. g.“ (str. 1199), iako mnoštvo dokaza tomu proturječi (1, 2, 3, 4).

Uvod u *Evanđelje po Marku* niječe da bi ga napisao sv. Marko, Pavlov i Barnabin pratitelj te Petrov prevoditelj: „Budući da je riječ o pseudoepigrafu, autor je najvjerojatnije neki helenistički judeokršćanin koji piše u blizini Galileje oko 70. g.“ (str. 1235), iako mnoštvo dokaza govori da ga je napisao sv. Marko i to znatno prije (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9).

Uvod u *Evanđelje po Luki* tvrdi: „Lukino evanđelje… napisano je između 80. i 90. g.“ (str. 1257), premda mnoštvo suvremenih istraživača zaključuje suprotno (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7).

U Uvodu u *Evanđelje po Ivanu* stoji: „Autor četvrtog evanđelja je anoniman“ (str. 1294). Kako kada piše: „Onaj tko je to vidio svjedoči i njegovo je svjedočanstvo istinito“ (*Ivan* 19, 35)? A jedini muški svjedok pod križem bio je apostol Ivan. I na drugom mjestu: „Taj učenik svjedoči za sve ovo, on je ovo napisao. I znamo da je njegovo svjedočanstvo istinito“ (*Ivan* 21, 24)?

Nadalje, Uvod u *Evanđelje po Ivanu* kaže: „Naslov ‘Evanđelje po Ivanu’ nalazimo tek na prijelazu u 3. st.“ (str. 1294). Kako kada to Evanđelje Ivanu godine 174. (u trećoj četvrtini II. stoljeća) pripisuje sv. Irenej Lionski, učenik sv. Polikarpa, koji je bio izravni učenik sv. Ivana Apostola? On piše: „Potom je i Ivan, Gospodinov učenik, onaj koji je počivao na njegovim prsima, također objavio Evanđelje, dok je boravio u Efezu u Aziji“ (*Adversus haereses*, III, 1, 1).

Uvod u *Evanđelje po Ivanu* također tvrdi: „Evanđelje je napisano između 90. i 100. g.“ (str. 1294). No, iz samoga Evanđelja i niza suvremenih istraživanja proizlazi da je ono moralo biti napisano prije uništenja jeruzalemskoga Hrama godine 70. (1, 2, 3, 4, 5).

U uvodu *Djela apostolskih* stoji: „*Djela apostolska*… pisana su između 80. i 90. g.“ (str. 1322). No, *Djela apostolska* nastala su prije godine 62. poslije Krista, a to je godine 1912. potvrdilo Papinsko biblijsko povjerenstvo (više ovdje).

Sve to pokazuje da je neistinita tvrdnja iz *Predgovora*:

> „Ovaj prijevod uzima u obzir i napredak biblijskih znanosti prošlih desetljeća, koristeći posljednja kritička izdanja hebrejskog i grčkog izvornika, a također i mnoga nova arheološka i filološka otkrića“ (str. III).

Navedene tvrdnje u uvodima ne uzimaju u obzir ni arheološka, ni filološka otkrića; ne služe se posljednjim kritičkim izdanjima. Namjesto napretka biblijskih znanosti, ustraju na racionalističkom pristupu, njegovanju protestantskih teorija i snažnom relativiziranju onoga što piše u samom Svetom Pismu.

Nijekanje autorstva poslanica sv. Pavla Apostola

U Uvodu *Poslanice Efežanima* piše: „*Poslanica Efežanima* pisana je između 80. i 90. g.“ (str. 1399), što bi značilo da je nije mogao napisati sv. Pavao koji je podnio mučeništvo godine 64. poslije Krista, iako sama poslanica ističe: „Od Pavla, koji je po Božjoj volji apostol Isusa Krista“ (1, 1).

U Uvodu *Poslanice Kološanima* stoji: „*Poslanica Kološanima* je primjer pavlovske pseudoepigrafije. Pisana je u Maloj Aziji između 70. i 75. g.“ (str. 1408). Dakle, ne bi bila od sv. Pavla, ni autorski, niti može biti vremenski ako je on umro prije toga. Iako sama poslanica navodi drukčije: „Od Pavla, koji je po Božjoj volji apostol Isusa Krista“ (1, 1).

U Uvodu *Druge Solunjanima* stoji: „Ovom poslanicom autor želi krajem 1. st. …“ (str. 1416), iako poslanica počinje riječima: „Od Pavla, Silvana i Timoteja“ (1, 1).

U Uvodu *Prve Timoteju* ističe se: „Zato su i pravi njihovi autori u trećoj kršćanskoj generaciji, to jest s kraja 1. st.“ (str. 1418), iako poslanica počinje riječima: „Od Pavla, apostola Isusa Krista“ (1, 1).

U Uvodu *Druge Timoteju* ističe se: „Anonimni autor u preskriptu (1,1-2), dijelu pisma u kojem se navodi pošiljatelj, primatelj i pozdrav, ohrabruje na neustrašivo svjedočanstvo“ (str. 1422). Iako sama poslanica počinje riječima: „Od Pavla, koji je apostol Isusa Krista po Božjoj volji“ (1, 1).

U Uvodu *Poslanice Titu* (str. 1425) ne navodi se da bi je napisao sv. Pavao.

Poslanica Hebrejima datirana je pitijski i vrlo rastezljivo: „Spis je nastao između 60. i 100. g. u Rimu ili Aleksandriji“ (str. 1429).

Nijekanje autorstva poslanica sv. Petra Apostola

U Uvodu *Prve Petrove* čita se: „Pejorativni naziv za Rim podupire tezu o pseudoepigrafskom podatku o autoru u 1,1. Poslanica je napisana između 80. i 100. g. u Maloj Aziji“ (str. 1445). Time se niječe istinitost njezina početka: „Od Petra, apostola Isusa Krista“ (1, 1).

U Uvodu *Druge Petrove* piše: „Nepoznati autor upućuje svoje pismo na Pavlovo misijsko područje u Maloj Aziji oko 120. g.“ (str. 1450). Time se niječe istinitost njezina početka: „Od Šimuna Petra, sluge i apostola Isusa Krista“ (1, 1).

Nijekanje autorstva poslanica sv. Ivana Apostola

U Uvodu *Prve Ivanove* tvrdi se:

> „Autor poslanice je vjerojatno pripadao ivanovskoj školi, a poslanica je napisana oko 100. g. u Maloj Aziji“ (str. 1453).

No, pisac te poslanice svjedoči: „Objavljujemo vam ono što je bilo od početka, a tiče se Riječi života. To smo čuli, to smo vidjeli svojim očima, to smo gledali i doticali svojim rukama“ (1, 1). Stoga to ne može biti pripadnik ivanovske škole, nego Ivan Apostol osobno. Uostalom, ta poslanica rabi iste jedinstvene izraze *svjetlo – tama*, *istina*, *život* i *ljubav*, kao i *Ivanovo Evanđelje*.

Da je *Prvu Ivanovu* napisao Apostol Ivan potvrđuju Papija Hierapolski sredinom II. stoljeća (Euzebije Cezarejski, *Crkvena povijest*, III, 39, 17), Irenej Lionski (*Adversus haereses*, III, 16, 18), Klement Aleksandrijski (*Stromateis*, 2–5, i *Quis dives salvetur*?, 37–38), a u III. stoljeću Tertulijan i Origen Aleksandrijski.

U Uvodu *Druge Ivanove* stoji:

> „Autoru, koji je vjerojatno napisao i *Prvu Ivanovu*, stalo je do prave veze svijesti o otkupljenju i praktične primjene zapovijedi ljubavi, negdje oko 100. g. u Maloj Aziji“ (str. 1457).

No, „Starješina“ (grčki *ho presbýteros*, latinski *Senior*), kako pisac *Druge Ivanove* (1, 1) i *Treće Ivanove poslanice* (1, 1) sebe oslovljava, naslov je koji pristaje ostarjelu Apostolu koji je posljednji preživjeli očevidac Isusa Krista. K tomu sv. Polikarp Smirnski (umro oko godine 155.), učenik sv. Ivana Apostola, izravno navodi *Prvu Ivanovu* 4, 2–3 i 2, 24. Odakle, ako ne od svoga učitelja?

K tomu *Druga Ivanova* ima iste izraze i usmjerenost na istinu i ljubav, temeljne pojmove *Prve Ivanove* i *Ivanova Evanđelja*. Konačno, upozorava na one koji niječu da je Isus došao u tijelu, što je potpuno isto lažno učenje doketa protiv kojega se bori *Prva Ivanova*.

U Uvodu *Treće Ivanove* čita se: „U odnosu na *Drugu Ivanovu*, možemo reći da oba pisma imaju najvjerojatnije istog autora“ (str. 1458).

Takvim tvrdnjama iz uvodā proglašava se neistinitim ono što Crkva stoljećima u bogoslužju naviješta kao poslanice sv. Ivana Apostola.

Nijekanje autorstva poslanice sv. Jude Apostola

U Uvodu *Judine poslanice* ističe se:

> „Naslovnici i anonimni autor nalaze se na Pavlovom misijskom području (Mala Azija/Grčka) na prijelazu iz 1. u 2. st.“ (str. 1459).

Time se tvrdi da u samoj poslanici neistinito piše: „Od Jude, sluge Isusa Krista, Jakovljeva brata“ (1, 1).

Nijekanje Ivanova autorstva Otkrivenja

U Uvodu *Otkrivenja* tvrdi se:

> „*Knjiga Otkrivenja* nastajala je postupno u ivanovskom ili pavlovsko-ivanovskom krugu, gdje je potkraj Domicijanove vladavine konačno redigirana“ (str. 1461).

No, Predaja, iz koje je i nastala, drži da je *Knjigu Otkrivenja* napisao sv. Ivan Apostol, a ne „ivanovski ili pavlovsko-ivanovski krug“.

Domicijan je vladao od godine 81. do 96. No, pomnjivo proučavanje Johna Robinsona smješta nastanak *Knjige Otkrivenja* između 68. i 70. godine (v. ovdje).

Ponovo netransparentno o međunaslovima

Na str. II. zadržana je rečenica:

> „Naši su stručnjaci bibljski [sic!] tekst, kao što je uobičajeno, opremili međunaslovima“.

Međutim, iz iskaza stručnjaka-prevoditelja Ivana Dugandžića (ovdje i str. 415–416) očito je da su anonimni redaktori uklonili sve njegove nadnaslove, naslove i podnaslove. Stoga se postavlja pitanje: Koji su to stručnjaci, stručniji za Sveto Pismo od pozvana prevoditelja, proveli tu opremu teksta?

Ponovo neistinite kvalifikacije prijevoda

Ponovo se ističe kako je to

> „prvi prijevod [Svetoga Pisma] na hrvatski s izvornih jezika“ (*Predgovor*, str. I).

Tvrdnja je dvostruko neistinita. Niti je „prvi“, niti je „s izvornih jezika“.

S kojega su jezika Stari Zavjet prevodili Antun Sović i Silvije Grubišić? S kojega su jezika Novi Zavjet preveli Gracijan Raspudić, Ljudevit Rupčić, Bonaventura Duda i Jerko Fućak? S izvornih ili s posrednih? Zašto Hrvatsko biblijsko društvo ima potrebu obezvrjeđivati hrvatsku biblijsku baštinu XX. stoljeća? Zar će po neistinama steći kakve zasluge? *Biblija* Hrvatskoga biblijskoga društva nije prvi prijevod Svetoga Pisma na hrvatski s izvornih jezika.

Na nizu primjera pokazano je da *Biblija* Hrvatskoga biblijskoga društva nije u cijelosti prevedena s hebrejskoga, aramejskoga i grčkoga, kako se u njoj tvrdi, nego itekako s engleskoga (str. 76, 78, 80, 81, ovdje, ovdje, ovdje, ovdje), njemačkoga (str. 76, 78, ovdje), francuskoga (str. 76) i talijanskoga (str. 83). Stoga to nije prijevod isključivo s izvornih jezika, nego itekako uz pomoć „posrednih prijevoda“, iako se u *Predgovoru* tvrdi upravo suprotno.

Poprječne uputnice uz *Drugu Timoteju* 3–4 (*Biblija* Hrvatskoga biblijskoga društva, 2025. i 2026., str. 1424)

Ponovo vrlo malen broj poprječnih uputnica

Ponovo nije navedeno tko je sastavio poprječne uputnice na druga svetopisamska mjesta ili iz kojega su stranoga izdanja one preuzete i prevedene. A tih uputnica, koji su kao pritoci koji pokazuju kako se drugi svetopisamski redci ulijevaju u redak koji se čita i prelijevaju iz njega, i dalje je vrlo malo, u usporedbi s drugim izdanjima:

Izdanje Svetoga Pisma	Poprječnih uputnica
Biblija Hrvatskoga biblijskoga društva	6.147
King's James Bible	63.779
Jeruzalemska Biblija (1994.)	26.775

Ponovo bez imalo skromnosti

Bilješka u *Knjizi sudaca*, uz 20, 23 glasi:

> „Redcima 22 i 23 zamijenjen je redoslijed u izvorniku pa je to ovdje ispravljeno" (str. 263).

Dakle, *Biblija* Hrvatskoga biblijskoga društva zna – bolje od izvornika – pravi redoslijed redaka!

Sveta Zemlja i okolica oko 830. prije Krista. Zemljovid izradio Darko Čokor

Ponovo bez ijednoga zemljovida

Ni u trećem izdanju u *Bibliji* Hrvatskoga biblijskoga društva i partnera nije objavljen ni jedan zemljovid Svete Zemlje, Staroga Istoka, nacrt Jeruzalema ili pokazatelj kretanja Abrahama, izlaska iz egipatskoga ropstva ili Pavlovih vjerovjesničkih putovanja. A bez tih je pomagala predočavanje svetopisamskih događaja znatno otežano.

Ponovo niz ispuštenih redaka

Ponovo je zatajen redak *Matej* 17, 21. K tomu u bilješci uz taj redak na str. 1219 ponovo netočno piše: „isti je kao Mk 9,21“. Riječ je o očitoj pogrješci, kako sam bio upozorio još 7. siječnja 2026. (str. 96). I dodao da je redak sličan *Marku* 9, 29, ali samo 64 %, dok se 36 % razlikuje, pa se to ne može nazvati „istim“.

U bilješci uz *Mateja* 18, 11 (str. 1219) ponovo netočno stoji da je taj ispušteni redak „isti kao Lk 19, 10“. Međutim u *Luki* 19, 10 stoji „potražiti i spasiti“, a u *Mateja* 18, 11 postoji samo jedan glagol – „spasiti“ (str. 99–103). Stoga je navedeni razlog za ispuštanje neistinit.

U bilješci uz *Mateja* 23, 14 (str. 1226) ponovo netočno stoji da je taj ispušteni redak „isti kao Mk 12,40 i Lk,47“. *Marko* 12, 40 nije „isti“ kao *Matej* 23, 14, jer se podudaraju samo u 26 %, a razlikuju u 74 % riječi. *Luka*, 47 uopće ne postoji. Još je 11. siječnja 2026. javno upozoreno da je to očita pogrješka, da su možda mislili napisati *Luka* 20, 47, a da ni taj redak nije „isti“ (str. 106).

Ponovo su ispušteni redci: *Marko* 7, 16 (v. o tome ovdje i str. 112–116); *Marko* 9, 45 i 47; *Marko* 11, 26; *Marko* 15, 28; *Luka* 23, 17, *Ivan* 5, 3b–4 (v. o tome ovdje i str. 117–132); *Djela apostolska* 8, 37; *Djela apostolska* 15, 34; *Djela apostolska* 24, 7; *Djela apostolska* 28, 29 i *Rimljanima* 16, 24.

Ponovo su kraćeni dijelovi redaka, tj. ispušteni su: *Matej* 20, 16b; *Luka* 1, 28b; *Luka* 9, 55–56; *Luka* 17, 35b; *Ivan* 5, 3b; *Djela apostolska* 9, 5b–6a; *Djela apostolska* 24, 6–8 i *Prva Ivanova* 5, 7–8 (v. ovdje i str. 133–151).

Niz svetopisamskih redaka koji su sve do nedavno neupitno smatrani Božjom riječju Hrvatsko biblijsko društvo i partneri nisu izdali u smislu objelodanili, nego su ih ponovo izdali u smislu napustili (otkazali) (opširnije i str. 87–94).

Prepravljanje vrijednosti mjernih jedinica

U izdanju 2026. puno je promjena posvećeno preinačavanju vrijednosti mjernih jedinica:

Mjera	Izdanje 2025.	Izdanje 2026.
bat	45 l	22 l
61.000 darika	467 kg zlata	oko 500 kg
20.000 drahmi	oko 150 kg	oko 160 kg
efa	45 l	oko 22 l
gomer	450 l	2 l
homer	450 l	220 l
kor	450 l	220 l
20 kora	9.000 l	4.400 l
20.000 kora	9,000.000 l	4,400.000 l
lakat	otprilike 45 cm	45 cm
2.000 mina	1300 kg	1200 kg
5.000 mina	2600 kg	3000 kg
pedalj	22,5 cm	oko 8 cm
99 talenata i 730 šekela	više od tone	oko jedne tone
120 talenata	4,5 tone	4 tone
420 talenata	16 tona	14 tona
650 talenata	25 tona	22 tone
666 talenata	25 tona	23 tone
3.000 talenata	115 tona	102 tone
5.000 talenata i 10.000 darika	190 tona	170 tona i 84 kg
7.000 talenata	265 tona	238 tona
10.000 talenata	380 tona	340 tona
18.000 talenata	675 tona	612 tona
100.000 talenata	3750 tona	3400 tona

Jesu li mjere iz izdanja iz 2026. i konačne? Zasigurno nisu, jer udio mina i talenata u tonama objavljenim u trećem izdanju nije stalan.

I što se dogodilo da su se mijenjale od prosinca 2025. do srpnja 2026. – može se samo nagađati. Provjeriti se ne može ništa, jer podloga prema kojoj su prevodili dokazano nije ona koju su naveli.

No, i te su promjene neusuglašene; nisu provedene dosljedno. Primjerice, na str. 1138, uz *Hošea* 3, 2, ostalo je da je homer 450 litara. A uz *Brojeve* 11, 32 i *Levitski zakonik* 27, 16 ni u jednom izdanju nije navedeno koliko homer iznosi.

U svim dosadašnjim izdanjima biblijska mjerna jedinica talent negdje iznosi 34 kg (uz *Drugu Samuelovu* 12, 30; *Drugu o kraljevima* 5, 5; *Prvu Ljetopisa* 29, 7; *Drugu Ljetopisa* 36, 3), a drugdje 26 kg (uz *Prvu o Makabejcima* 11, 28; *Drugu o Makabejcima* 3, 11 i *Mateja* 18, 24), na što je već upozoreno (str. 55–56).

Ponovo modernistički Očenaš

Prijevod Očenaša u *Matejevu Evanđelju* (str. 1204) nije popravljen i ostaje mrlja na prevoditeljskom pothvatu *Biblije* Hrvatskoga biblijskoga društva time što pokušava biti revolucionaran, progresivistički, maštovit.

I nudi ono čega u izvorniku nema.

Više se temelji na zapadnjačkim ideologijskim sklonostima, nego na vjernosti izvorniku.

I na prevođenju sa živih jezika, nego sa starogrčkoga.

A ni sadržajem ni pravopisnim rješenjima ne podudara se s istovjetnim rečenicama u *Lukinu Evanđelju* (str. 1274) (opširnije ovdje i na str. 75–86).

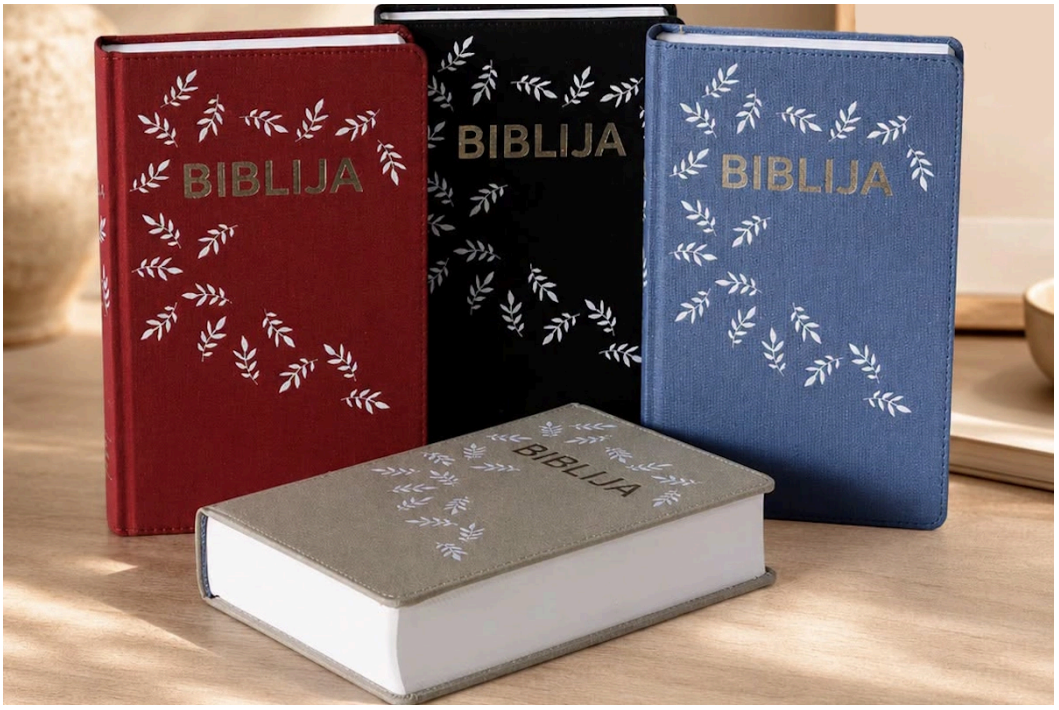

Pojavu *Biblije* Hrvatskoga biblijskoga društva na Facebooku Kršćanske adventističke crkve Zdravko Mujagić popratio je komentarom: „Prevod Biblije je u suprotnosti nauku katoličke crkve.“ Snimak zaslona s Facebooka

Ustrajno protiv učenja katoličke vjere

Prijevodi *Izaije* 7, 14 te *Mateja*, prve glave, 19., 20., 24. i 25. retka ponovo proturječe vjernosti prijevoda i vjerskoj istini da je Blažena Djevica Marija bila i ostala djevica prije poroda, u porodu i nakon poroda, kako je već obrazloženo.

Izričaj „Sin Čovjeka“ nastavlja zbunjivati vjernike, kako je već protumačeno.

Nazivanje ženskih bića (kćeri) muškim imenima (Sion, Jeruzalem, Babilon, Juda, Sidon) nije ništa drugo nego pomračivanje granice među rodovima i u službi je rodne ideologije, kako je već istaknuto.

Prijevodi *Prve Korinćanima* 11, 2 i *Druge Solunjanima* 2, 15 i 3, 6 ustraju krivotvoriti sv. Pavla kako ne bi proturječio krivovjerju Martina Luthera, na što je već upozoreno.

Prijevod *Rimljanima* 10, 17 ostaje nevjeran izvorniku, kako je već izloženo.

Ustrajno i protiv ustaljena židovskoga tumačenja

Prijevod *Ponovljenoga zakona* 7, 3–4 nastavlja proturječiti tumačenju *Babilonskoga Talmuda* i računanju židovske loze po majci, kako je već prikazano.

Ustraje se na pogrješnom prijevodu riječi *kadeš* u *Prvoj o kraljevima* 14, 24; 15, 12; 22, 47 i u *Drugoj o kraljevima* 23, 7. Na tim mjestima prijevod glasi „hramske bludnice“, ali nije riječ o ženama, nego o muškarcima koji su se podavali. *Kadeš* su hramski razbludnici, hramski bludničari, sodomski grješnici, muške kurve, muške kultne prostitutke.

Štoviše, uz te retke kao i uz *Joba* 36, 14 i podrubna napomena tumači da je riječ o hramskim prostitutkama. No, tu je riječ u muškarcima. *Vulgata* na tim mjestima ima *effeminati*, *effeminatorum*: ‘ženskasti‘, ‘poženstvenjeni’, ‘mekoputni’, ‘muški koji od sebe prave ženske’, ‘muškarci koji podvrgavaju svoje tijelo protunaravnoj razvratnosti’, ‘transvestiti’, ‘transseksualci’.

Hramska bludnica, obredna podavača ili javna žena u svetištu hebrejski se zove *kedeša* i spominje se u *Postanku* 38, 21.22, *Ponovljenom zakonu* 23, 17 i *Hošei* 4, 14, kako je već protumačeno (str. 54–55).

Jezik *Biblije* Hrvatskoga biblijskoga društva

I u drugom izdanju jezik *Biblije* Hrvatskoga biblijskoga društva ostao je krnji. Rečenice koje je odgovorni urednik te Biblije izrekao o jeziku *Biblije* Stvarnosti ili *Jeruzalemskoj Bibliji*:

> „U *Zagrebačkoj Bibliji* susrest ćete **polujugoslavenski** jezik“ (Večernji list, 7.12.2025., str. 11)

i

> „Ljudi su sretni što ne moraju više čitati Bibliju na **srpsko-hrvatskom jeziku**” (Jutarnji list, 3.1.2026., str. 15),

zapravo se moraju primijeniti upravo na *Bibliju* Hrvatskoga biblijskoga društva.

O pravopisnim rješenjima

Pravopis te *Biblije* u nekim je aspektima Novosadski, prema inačici koju je 2012. osmislio Slavko Goldstein, a 2013. financirao i odobrio Željko Jovanović, što pokazuju likovi: *ostaci* 1 put (*Job* 4, 21), *ostacima* 1 put (*Izaija* 30, 14), *očevici* 1 put (*Luka* 1, 2), *podacima* 1 put (str. VIII), *preci* 112 puta, *precima* 131 put, *suca* 21 put, *suce* 17 puta, *sucem* 2 puta (*Sirah* 8, 14; 40, 18), *suci* 54 puta, *sucima* 9 puta, *sucu* 7 puta, *suče* 1 put (*Psalam* 94, 2), *sveca* 3 puta (*Druga o kraljevima* 19, 22; *Psalam* 78, 41; *Daniel* 8, 13), *sveci* 3 puta (*Daniel* 7, 18.22.25), *svecima* 4 puta (str. IX, *Mudrost* 5, 5; *Daniel* 7, 21.22), *svece* (*Job* 15, 15; *Daniel* 7, 25), *sveče* 1 put (*Psalam* 71, 22) i *trenucima* 5 puta.

No, ni to nije provedeno dosljedno, jer 19 puta nije napisano bez *d* ili *t*, nego kako je preporučilo Vijeće za normu hrvatskoga standardnoga jezika 2. studenoga 2005.: *bitci* (*Sudci* 8, 10; *Druga o Samuelu* 21, 19; str. 394; *Judita* 16, 12; *Druga o Makabejcima* 12, 34; *Mudrost* 12, 9; *Sirah* 37, 5),

dovratci (*Prva o kraljevima* 7, 5), *dovratcima* (*Izaija* 5, 4), *predci* (*Prva Ljetopisa* 4, 2), *redci* (str. 943, 1185 i 1246), *redcima* (str. 263, 468 dva puta i 627), *trenutcima* (str. 505) i *zakutci* (*Psalam* 74, 20).

Dakle, kosi padeži od imenica *predak* i *trenutak* pišu se na dva različita načina, od imenica *dovratak*, *redak* i *zakutak* prema tvorbenom pravopisu, a od *ostatak*, *očevidac*, *podatak*, *sudac* i *svetac* prema glasovnom pravopisu. Kada bi se iz te statistike (19 puta pridržava se pravila hrvatskoga standardnoga jezika, a 395 puta ne) utvrđivao stupanj usklađenosti s pravilima hrvatskoga standardnoga jezika, rezultat je: u 5 % ta je *Biblija* napisana na hrvatskom standardnom jeziku, a u 95 % nije.

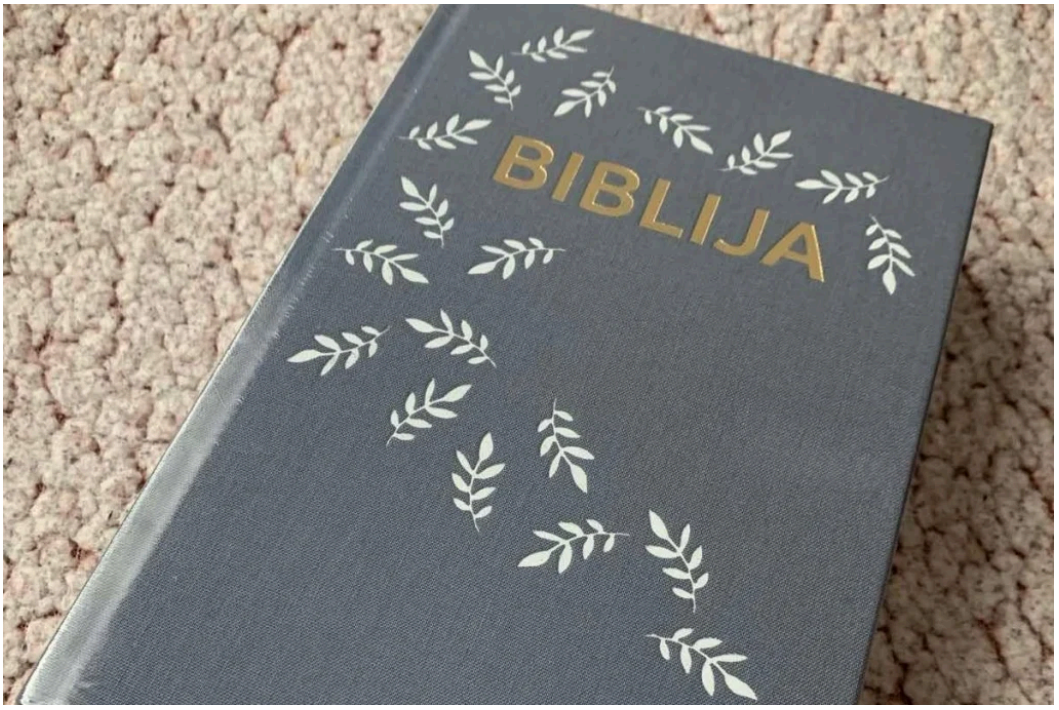

Podsjećaju li listići i grančice na koricama na granice Republike Hrvatske, biljnik (herbarij) ili spomenar? Snimka zaslona s Facebooka

Neujednačeno, dvovrsno i neopravdano pisanje

Niz sveza koje su u prvom izdanju pisane sve velikim slovom ili samo prva riječ velikim slovom ili sve malim slovima ostavljene su neujednačene i u novom izdanju: *Božji Kovčeg – Božji kovčeg*, *Gospodinov Kovčeg – Gospodinov kovčeg*, *Kovčeg Svjedočanstva – Kovčeg svjedočanstva*, *Sveti Grad – sveti grad*, *Obećana Zemlja – Obećana zemlja*, na što je već svraćena pozornost.

Zoran je primjeren neodlučnosti u pisanju sveze kao *Mojsijev Zakon* i *Mojsijev zakon*:

Mojsijev Zakon	**Mojsijev zakon**
Prva o kraljevima 2, 3; *Druga o kraljevima* 14, 6; 23, 25; *Nehemija* 8, 1; *Daniel* 9, 13; *Djela apostolska* 15, 21; 28, 23	*Jošua* 8, 30; 23, 6; *Druga ljetopisa* 23, 18; *Tobija* 1, 8; 6, 13; 7, 13; *Baruh* 2, 2; *Daniel* 13, 62; str. 1142; *Luka* 2, 22; 24, 44; *Ivan* 7, 23; *Djela apostolska* 13, 38; 15, 5; *Prva Korinćanima* 9, 8; *Hebrejima* 10, 28

Dakle, kolebljivo i u istim knjigama (*Daniel*, *Djela apostolska*).

Riječ *kraljevi* napisana je malim slovom u naslovima knjiga (*Prva o kraljevima*, str. [10] i 330; *Druga i kraljevima*, str. [10] i 364), a velikim u uvodu (*Prva i Druga o Kraljevima*, str. 364).

Kao prilagodba neukima da pišu kako govore provedeno je nepotrebno sastavljeno pisanje: *malopomalo* (*Mudrost* 12, 10), *nasmrt* (*Job* 5, 2; *Ezekiel* 30, 24; str. 1142), *nažalost* (str. II, *Tobija* 14, 4; *Psalam* 119, 107), *uime* (str. 976).

Ni u trećem izdanju nije ujednačeno pisanje osobnih imena istih osoba, pa se nalazi *Kain* i *Kajin*; *Ezekiel* i *Ezekijel*; *Saul*, *Šaul* i *Savao*, kako je također već naznačeno.

O gramatičkim rješenjima

Biblija Hrvatskoga biblijskoga društva prilično je nesigurna oko pisanja odraza jata. Lektori se nisu odlučili za odraz jata ili im nije bilo omogućeno da ga sustavno provedu.

Tako prilog koji znači ‘s prijezirom’ dva puta dolazi u ijekavskoj inačici: *prijezirno* (*Psalam* 31, 19; *Daniel* 14, 12), a tri puta u ekavskoj inačici: *prezirno* (*Psalam* 10, 5; 12, 6; *Marko* 9, 12).

Ijekavska imenica *naslijeđe* (s *–ije-*) pojavljuje se 58 puta, a jekavska imenica *nasljeđe* (s *–je-*) četiri puta (*Izlazak* 34, 9; *Psalam* 33, 12; *Joel* 2, 17; 4, 2).

Ima oblika koji **prije zvuče srpski** nego hrvatski: ukupno 158 puta pojavljuju se likovi: *greška*, *grešnica*, *grešnik*, *grešnost*, *pogreška*; 40 puta u prvim izdanjima i 39 puta u trećem izdanju likovi: *vrednovati*, *nepovredivost*, *uvreda*, *uvredljivost*, *vredniji*, *bezvredniji*, *uvredljiv*, *vrednije* i *uvredljivo*; 20 puta likovi: *bregova*, *bregove*, *bregovi* i *bregovima*; sedam puta likovi: *sprečava*, *sprečavaju*, *sprečavali*, *sprečavao* i *sprečavati*; pet puta likovi: *krepost* i *kreposni*; *unapređuje* (str. 288); *zavređuje* (str. 868), tri puta likovi *ždrebicom* (str. 836), *ždrebaca* (str. 987) i *ždrebadi* (str. 1035). Riječi od osnove *strijela* 74 puta dolaze s *–ije–* (*strijela, strijelac*, *prostrijeliti*, *ustrijeliti*), a 24 puta s *–e–* (*strelica*).

O izboru riječi

A prema sljedećim primjerima jezik te *Biblije* ne može se nazvati hrvatskim nego **srpskim standardnim**:

larve (*Sirah* 10, 11, namjesto *ličinke*),

njen (27 puta, namjesto *njezin*),

odstrani (*Izlazak* 29, 22; *Job* 22, 23; *Psalam* 119, 29, namjesto *ukloni*),

odstranim (*Psalam* 101, 8, namjesto *uklonim*),

odstranio (*Sefanija* 3, 15, namjesto *uklonio*),

odstranit (*Izaija* 1, 25; 4, 5, namjesto *uklonit*),

odstranit (*Ponovljeni zakonik* 29, 20; *Izaija* 4, 5, namjesto *ukloniti*),

odstraniti (*Levitski zakonik* 1, 16; 3, 4.9.31.35; 13, 56; *Izaija* 18, 5; *Hošea* 5, 13; *Sefanija* 3, 11; *Prva Korinćanima* 5, 2, namjesto *ukloniti*),

odstranjen (str. 219, *Druga ljetopisa* 26, 21; *Izaija* 27, 9, namjesto *uklonjen*),

odstranjeni (*Tobija* 14, 7, namjesto *uklonjeni*),

odstranjenu (*Levitski zakonik* 3, 15, namjesto *uklonjenu*),

omalovažavati (*Malahija* 1, 7; *Matej* 6, 24; *Titu* 2, 15, namjesto *obezvrjeđivati*),

omalovaži (str. 122, namjesto *obezvrijedi*),

osujećuje (str. 827, namjesto *sprječava*),

osvećen (*Izlazak* 29, 33, namjesto *posvećen*, popravljeno u izdanju 2026.),

podmlatka (*Job* 18, 19, namjesto *pomlatka*),

podmladak (*Job* 31, 8; *Izaija* 14, 22; *Tužaljke* 1, 15, namjesto *pomladak*),

zadese (*Baruh* 6, 48, namjesto *snađu* ili *pogode*),

zadesi (*Propovjednik* 9, 12; *Filipljanima* 2, 27, , namjesto *snađe* ili *pogodi*),

zadesila (*Baruh* 3, 4, , namjesto *snašla* ili *pogodila*),

zadesile (*Psalam* 40, 13, namjesto *snašle* ili *pogodile*),

zadesilo (*Druga o Samuelu* 19, 8; *Daniel* 4, 25), *zadesiti* (*Izlazak* 12, 13; *Judita* 11, 11; *Mudre izrjeke* 3, 25; *Propovjednik* 11, 2; *Sirah* 33, 1; *Jeremija* 23, 17; *Daniel* 10, 14; *Mihej* 3, 11; *Jakovljeva* 5, 1, namjesto *snađu* ili *pogode*).

Podnaslov na hrptu *Biblije* Hrvatskoga biblijskoga društva i partnera. Foto: Dijalog

Paradoksni podnaslov

Konačan je rezultat paradoks ili oksimoron da je toj *Bibliji* stavljen podnaslov „hrvatski standardni prijevod“, iako to nije prijevod na hrvatski standardni jezik.

Niti je po standardu (primjeren, uzoran, prihvatljiv, poželjan), niti odgovara hrvatskom jezičnom standardu, niti može opstati kao standardni prijevod Svetoga Pisma.

Niti je taj „standardni“ („trajno vrijedni“) prijevod doživio išta više od prvoga izdanja, jer „dotisak“ s 365 promjena nije dotisak, nego novo, izmijenjeno izdanje.

Primjer zavaravajućega oglašavanja. Foto: snimak zaslona Verbum.hr

Prema zaključcima

Nakon objave prvoga izdanja te *Biblije* izvršni je direktor Hrvatskoga biblijskoga društva izjavio: „cijeli projekt dosegnuo je gotovo milijun eura“ (Večernji, 7.12.2025., str. 11).

Najavljivan je kao:

– „najveći prevoditeljski pothvat u Hrvatskoj“ i „najveći od svih projekata u srednjoj i istočnoj Europi“ (Boris Beck, Nacional, 3.7.2006.),

– „epohalni projekt“ (Jutarnji, 8.1.2019.),

– „revolucionaran projekt“ (Darko Hudelist, Globus, 11.1.2019.),

– „najveći i najambiciozniji prevoditeljski pothvat u Hrvatskoj u zadnja dva desetljeća, zapravo otkako postoji samostalna hrvatska država“ (Darko Hudelist, Globus, 11.1.2019.).

Pokazao se kao velik redakcijski neuspjeh. Jedan u nizu prijevoda objavljenih u XXI. stoljeću. I ništa više od toga.

Svoj srebrni jubilej, dvadeset i petu obljetnicu rada (2001.–2026.) projekt je obilježio trećim izdanjem svoga djela, koje je još daleko od korigiranoga, pristojnoga, ujednačenoga. I sve se više čini da će to dulje vrijeme biti „nedovršeni posao“, na kojem su „radovi u tijeku“ (eng. *work in progress*).

Proizvod toga pothvata zavaravajuće se oglašava kao „katolički“ prijevod, „rezultat zajedničkoga rada biblijskih stručnjaka“, „vjeran izvorniku“, „najtraženija knjiga u Hrvatskoj“, „Biblija za sve ljude“ i „Biblija razumljiva svima“.

A na završetku svih sitnih ispravljanja, konačno djelo ne će dosegnuti vrsnost ni prijašnjih hrvatskih prijevoda, jednostavno zato što su temeljne zamisli toga prevoditeljskoga pothvata o jasnoći, jezičnom standardu, šturosti napomena i nepotrebnosti ujednačenja prijevoda – pogrješne.

Dionici toga projekta, uz iznimku fra Ivana Dugandžića, namjesto obrane svoga djela, ali i udruge hrvatskih bibličara namjesto vrjednovanja toga prinosa biblicistici, stručnoga sučeljavanja i dijaloga do sada su birali – mûk i izbjegavanje.

Popis promjena u *Bibliji* Hrvatskoga biblijskoga društva od 2025. do 2026.

Promjene na str. [2]

Izdavač > Nakladnik

Za izdavača > Za nakladnika

Suizdavači > Sunakladnici

Split, Trumbićeva obala 12 > Split, Sinjska 2

Anđela Jeličić > Anđela Jeličić Krajcar

Stipe Jurić > Stipe Jurič

Angelo Maly > Anđelo Maly

∅ > 978-953-8588-01-3 (HBD) zlatorez

∅) > 978-953-399-046-0 (Verbum) zlatorez

PX2025-0393 > PX2026-0206

Promjene na str. [3]

1. izdanje > *REDAK OBRISAN*

2025. > 2026.

Salomonova mudrost > Knjiga Mudrosti

Anđela Jeličić > Anđela Jeličić Krajcar

Stipe Jurić > Stipe Jurič

Angelo Maly > Anđelo Maly

dok su > dok je

korištena > korišteno

, ako su postojala, > BRISANO

izdanja > izdanje

Septuaginta > Septuaginte

Promjene u *Knjizi Postanka*

2, 22: od rebra, koje je uzo > od rebra, koje je uzeo

Str. 8, bilješka uz 6, 15: koja iznosi otprilike 45 cm > koja iznosi 45 cm

Str. 37, podnaslov: Jakovljevi sinovi i Jakovljeva smrt > Jakovljevi sinovi i Izakova smrt

37, 24: zdenac, u kojoj nije bilo vode > zdenac, u kojem nije bilo vode

Promjene u *Knjizi Izlaska*

Str. 71, bilješka uz 16, 18: Gomer je mjera zapremine od 450 litara. > Gomer je mjera zapremine od oko 2 litre

Str. 80, uz 25, 10: Lakat, stara mjera za dužinu od otprilike 45 cm. > Lakat je stara mjera za dužinu od 45 cm

Str. 83, uz 27, 9: Lakat, stara mjera za dužinu od otprilike 45 cm. > Lakat je stara mjera za dužinu koja iznosi 45 cm

29, 33: jer je to osvećeno. > jer je to posvećeno

37, 13: njegove četri noge > njegove četiri noge

Str. 96, bilješka uz 38, 24: Tj. više od tone. > Tj. oko jedne tone

Promjene u *Knjizi Levitskoga zakonika*

22, 23: niti će biti blagonaklono primljeno > ali neće biti blagonaklono primljeno

23, 11: Svećenik će pred Gospodinom zamahnuti srpom > Svećenik će pred Gospodinom zamahnuti snopom

27, 13: a ova pleman neka stanu na brdo Ebal > a ova plemena neka stanu na brdo Ebal

Promjene u *Knjizi Brojeva*

7, 26: posuda od deset šekela ispunjena tamjana; > posuda od deset šekela ispunjena tamjanom

10, 26: Posrojbu Ašerova plemena > Postrojbu Ašerova plemena

11, 27: mladić dotrčao Mojsiju i dojavo mu > mladić dotrčao Mojsiju i dojavio mu

11, 31: Bilo ih je posvuda oko tabora, na visini do pasa > Bilo ih je posvuda oko tabora, dva lakta iznad zemlje

25, 18: kad je bilo riječi o njihovoj zemljakinji Kosbi > kad je bilo riječi o njihovoj zemljakinji Kozbi

27, 20: kako bi mu cijela zajednica Izraela sinova bila poslušna > kako bi mu cijela zajednica Izraelovih sinova bila poslušna

29, 23: četrnaest janjaca bez ikakve mane starih godinu danas > četrnaest janjaca bez ikakve mane starih godinu dana

35, 6: treba viti šest gradova-utočišta > treba biti šest gradova-utočišta

Promjene u *Knjizi Ponovljenoga zakona*

5, 27: slušaj sve što ti Gospodin, naš Bog naš, bude govorio > slušaj sve što ti Gospodin, naš Bog, bude govorio

5, 20: Nemoj lažno svjedoči > Nemoj lažno svjedočiti

32, 24: poslat ću protiv njih zub zvjeri > poslat ću protiv njih zub zvijeri

Promjene u *Knjizi Jošuinoj*

Str. 216: podijela zemlje među plemenima > podjela zemlje među plemenima

9, 8: Jošui su odogovorili – Jošui su odgovorili

Promjene u *Knjizi sudaca*

16, 31: odnjeli ga i pokopali > odnijeli ga i pokopali

20, 23: Gospodin im je odgovorio odgovori > Gospodin im je odgovorio

Promjene u *Knjizi Rutinoj*

1, 3: Noemi je ostala sama sa sinovma > Noemi je ostala sama sa sinovima

4, 20: Amindab Nahsona > Aminadab Nahsona

Promjene u *Prvoj knjizi Samuelovoj*

11, 22: Kralj je zapovjedio da se dozove > Kralj je zapovjedio da se pozove

11, 22: i svi rođaci > kao i svi rođaci

11, 22: njegova oca koji bili svećenici > njegova oca, svećenici

11, 22: u Nobu. > u Nobu. Došli su svi kralju

Promjene u *Drugoj knjizi Samuelovoj*

10, 19: koji su bili Hadadezerov podanici > koji su bili Hadadezerovi podanici

Str. 313, bilješka uz 12, 30: Talenat je težio 34 kg > Talenat je mjera za težinu od 34 kg

14, 31: njegovi sluge zapalile polje > njegove sluge zapalile polje

Promjene u *Prvoj knjizi o kraljevima*

1, 3: i u Šumanu našli Abišagu > i našli Abišagu iz Šunama

1, 35: I vratite se za njim > I uspnite se za njim

1, 40: Sav se narod vratio za njim > Sav se narod uspeo za njim

2, 4: uvijek će vladati Izraelom s prijestolja > neće ti nestati nasljednika na Izraelovu prijestolju

2, 19: Sjeo je na svije prijestolje > Sjeo je na svoje prijestolje

2, 46: Tako je kraljevstvo bilo učvršćeno > Kraljevstvo je bilo učvršćeno

3, 16: Kralju su došle dvije prostitutke > Kralju su došle dvije bludnice

3, 28: svi su bojali > svi su se bojali

3, 28: jer su uvidjeli da presude donosi s božanskom mudrošću > jer su uvidjeli da je u njemu božanska mudrost kad sudi

5, 9: srce široko poput pješčanih obala uz more > srce poput pijeska uz morsku obalu

5, 23: jer daješ hranu mojem domu > jer ćeš dati hranu mojem domu

Str. 337, bilješka uz 5, 25, dvadeset tisuća kora pšenice: 9,000.000 l pšenice > 4 400 000 litara pšenice

Str. 337, bilješka uz 5, 25, dvadeset kora ulja: 9.000 l ulja > 4400 litara ulja

5, 27: skupio je po cijelom Izraelu trideset tisuća ljudi i odredio ih za prisilni rad > uveo je prisilni rad u cijelom Izraelu i za to je odredio trideset tisuća ljudi

6, 10: dogradnju, čiji je svaki kat bio visok deset lakata > dogradnju visoku deset lakata

6, 10: i povezan s Domom > i povezanu s Domom

6, 20: Unutrašnjost Svetišta bilo je dvadeset lakata dugačko > Unutrašnjost Svetišta bila je dvadeset lakata dugačka

6, 20: dvadeset lakata široko > dvadeset lakat široka

6, 20: dvadeset lakata visoko > dvadeset lakata visoka

6, 20: Optočio ga je čistim zlatom > Optočio ju je čistim zlatom

6, 31: bio je peterostrani okvir > bio je peterostran

7, 2: Izgradio je Drvenu dvoranu od libanonskih stabala > Izgradio je Dom Libanonske šume

7, 9: isklesana po mjeri, ispiljena sprijeda > isklesana po mjeri, sječena sprijeda

7, 19: visoki četiri lakata > visoki četiri lakta

7, 25: Spremnik je bilo položen na njih > Spremnik je bio položen na njih

Str. 340, bilješka uz 7, 26: Pedalj je iznosio 22,5 cm > Oko 8 cm

Str. 340, bilješka uz 7, 26: Bat je mjera za zapreminu od 45 l > Bat je mjera za zapreminu od 22 l

7, 31: Uokolo je njegov otvor bio izrađen > Uokolo je njezin otvor bio izrađen

7, 31: I na njegovu su otvoru > I na njezinu su otvoru

8, 47: Učili smo zlo! > Učinili smo zlo!

8, 54: upravio se pa ispružio ruke > uspravio se pa ispružio ruke

8, 64: Toga je dana kralj posvetio sredinu dvorišta koje je pred Gospodinovim domom > Toga je dana kralj posvetio sredinu dvorišta koja je pred Gospodinovim domom

8, 64: da i sve prihvati > da prihvati paljenicu, prinosnicu i loj pomirnice

9, 5: Neće nestati nasljednika > Neće ti nestati nasljednika

Str. 344, bilješka uz 9, 14, stodvadeset talenata zlata: 4,5 tona > 4 tone

9, 16: Kanaance koji su prebivali u gradu je pobio > a pobio je i Kanaance koji su prebivali gradu

9, 16: ; dao ga je za miraz > , te ga je dao za miraz

9, 18: Baalat i Tamar u Judejskoj pustinji > Baalat i Tamar u pustinji u njegovoj zemlji

9, 24: potom je izgradio Milo > tada je izgradio Milo

Str. 345, bilješka uz 9, 28, četiri stotine i dvadeset talenata zlata: 16 tona > 14 tona

10, 1: Kad je kraljica Šebe čula vijesti o Salomonovoj slavi > Kad je kraljica Šebe čula vijesti o Salomonu

10, 1: povezanoj s Gospodinovim imenom > povezano s Gospodinovim imenom

Str. 345, bilješka uz 10, 10, stodvadeset talenata zlata: 4,5 tone > 4 tone

10, 14: Svake godine Salomon je dobivao četrdeset šest stotina šezdest i šest talenata zlata > Svake godine Salomon je dobivao šest stotina šezdeset i šest talenata zlata

Str. 345, bilješka uz 10, 14, šestošezdesetšest talenata zlata: 25 tona > 23 tone

10, 19: bili su nasloni za ruka > bili su nasloni za ruke

10, 27: cedra kao dudova > cedra kao sikomore

12, 2: koji je još je bio u Egiptu > koji je još bio u Egiptu

12, 18: Tada kralj Roboam poslao > Tada je kralj Roboam poslao

12, 31: Načinio je domove na uzvišicama > Načinio je Dom uzvišicā

13, 1: da prinese kâd > da prinese tamjan

14, 4: te je došla Ahijin dom > te je došla u Ahijin dom

14, 13: nešto dobro pred Izraeloviom > nešto dobro pred Izraelovim

15, 4: u Jeruzalemu. Nakon njega podigao je > u Jeruzalemu tako što je nakon njega podigao

15, 12: hramske prostituke > hramske bludnice

15, 22: utvrdio Mispu i Gebu, grad na Benjaminovom području > utvrdio Gebu na Benjaminovom području i Mispu

16, 10: , kad je došao > . Tad je došao

16, 10: Zimri. Udario ga je > Zimri, udario ga

16, 11: poštedio nijednog muškog rođaka ili prijatelja > poštedio ni bliske rođake ni prijatelje

16, 12: Zimri je iskrorijenio > Zimri je iskorijenio

16, 31: Izebelu, kći sidonskoga kralja > Izebelu, kćer sidonskoga kralja

17, 15: dom, mnogo dana > dom danima

18, 24: Narod je odgovorio > Sav je narod odgovorio

18, 26: Izvijali su se oko žrtvenika koji su načinili, ali nije bilo ni glasa niti odgovora. > !«, ali nije bilo ni glasa niti odgovora, a oni su se izvijali oko žrtvenika koji su načinili

18, 38: I obrušio se Gospodinov oganj! > I pao je Gospodinov oganj

18, 38: i isušio vodu > te isušio vodu

19, 6: pečen na vrućem kamenu > pečen na kamenu

19, 20: Vrati se! > Idi! Vrati se!

19, 21: te ga je služio > te mu je služio

20, 14: mladićima koji služe pokrajinske upravitelje > slugama pokrajinskih upravitelja

20, 17: mladići što služe pokrajinske upravitelje > sluge pokrajinskih upravitelja

20, 19: Mladići koji služe pokrajinske namjesnike > Sluge pokrajinskih upravitelja

20, 27: Aramejci su prekrili svu zemlju > Aramejci su prekrili zemlju

21, 1: Pokraj dvora samarijskoga kralja Ahaba u Jizreelu vinograd je imao neki Nabot > Nabot Jizreelac imao je vinograd u Jizreelu, pokraj dvora samarijskoga kralja Ahaba

21, 6: s Nabotom iz Jizreela > s Nabotom Jizreelcom

21, 21: sve muške u obitelji, mlade i stare, koji su u Izraelu > sve muškarce, robove i slobodne u Izraelu

22, 6: odogovorili su mu > odgovorili su mu

22, 38: Ondje su se prale i prostitutke > Ondje su se prale i bludnice

Promjene u *Drugoj knjizi o kraljevima*

1, 7: čovjek koji je vas je došao sazvati > čovjek koji vas je došao sazvati

1, 10: i progutala zapovjednika > i progutala njega

2, 3: . Šutite o tome!«, rekao im je > , odgovorio im je, »Šutite!«

2, 5: Šutite o tome! > Šutite!

2, 9: mjera duha koliko ti imaš! > mjera tvoga duha

2, 19: mjesto na kojem je grad je dobro > dobro je mjesto na kojem je grad

2, 23: Gubi se, ćelavi! Gubi se ćelavi! > Penji se, ćelavi! Penji se, ćelavi!

3, 25: na sva dobra zamljišta > na sva dobra zemljišta

4, 8: Elizej je prolazio Šunamom > Elizej je otišao u Šunam

4, 10: ondje će ostati > ondje će se povući

5, 5: svečanih haljina > kompleta odjeće

Str. 369, uz 5, 5: Talenat je težio 34 kg, a šekel 11,4 g > Talenat je mjera za težinu od 34 kg, a šekel je težio 11,4 g

5, 22: dvije cijele odore > dva kompleta odjeće

5, 23: dvije cijele odore > dva kompleta odjeće

8, 13: Što je tvoj sluga, nego običan pas > Što je tvoj sluga? Zar je pas

8, 19: dati zauvijek nasljednike > dati zauvijek svjetiljku

8, 28: u Ramot u Gileadu > u Ramot Gilead

9, 1: u Ramot u Gileadu > u Ramot Gilead

9, 4: u Ramot u Gileadu > u Ramot Gilead

9, 8: i mlade i stare > robove i slobodne

9, 14: u Ramot u Gileadu > u Ramot Gileadu

9, 23: okrenuo kočio > okrenuo kočiju

9, 30: Obojila je oči > Nanijela je oko očiju srebrnkastu boju

10, 1: sedamdeset nasljednika > sedamdeset sinova

10, 1: Ahabovih potomaka > Ahabovih sinova

10, 2: S vama su nasljednici > S vama su sinovi

10, 5: čuvari potomaka > čuvari sinova

10, 6: glavama nasljednika > glavama sinova

10, 7: kraljeve nasljednike > kraljeve sinove

10, 8: kraljevih nasljednika > kraljevih sinova

10, 13: rođake judejskoga kralja > braću judejskoga kralja

10, 13: Ahazjini rođaci > Ahazjina braća

10, 15: Kad mu približio > Kad mu se približio

10, 25: sve do unutarnje utvrde > sve do utvrde

Str. 377: Atalija kralj u Judi > Atalija kraljica u Judi

12, 13: kamen za popravaka oštećenja > kamen za popravak oštećenja

13, 11: . Nebatov sin Jeroboam uveo je Izrael u grijehe, a on je u njima hodio i nije od svih njih odstupio. > i nije odstupio od svih grijeha Nebatova sina Jeroboama koji je Izrael uveo u grijeh. U tim je grijesima hodio

14, 12: potom se svatko povukao domu > potom se svatko povukao u svoj šator

15, 14: u Samariji > u Samariju

15, 14: i udario > i ondje udario

16, 2: u očima Gospodina, svojega Boga > u očima Gospodina, njegova Boga

17, 8: i izraelski kraljevi su to činili > i izraelskih kraljeva koji su to činili

17, 14: koji se nisu uzdali u svoga Gospodina Boga > koji se nisu uzdali u Gospodina, svoga Boga

17, 16: Napusti li su sve zapovijedi svoga Gospodina Boga > Napusti li su sve zapovijedi Gospodina, svoga Boga

17, 19: – iako ni Juda nije držao zapovijedi njihova Gospodina Boga > . Ni Juda nije držao zapovijedi Gospodina, njihova Boga

17, 26: ne znaju zakon Boga te zemlje > jer ne znaju običaje Boga te zemlje

17, 29: Svaki je narod načinio > Svaki je narod, međutim, načinio

17, 30: Sukot Benota > sjenice za Benot

18, 9: u Samariju > na Samariju

18, 12: nisu slušali glas svojega Gospodina Boga > nisu slušali glas Gospodina, svojega Boga

18, 14: dvadeset kola srebra i dvoja kola zlata > dvadeset talenata srebra i dva talenta zlata

18, 20: Zar ćeš reći da su ti prazne riječi > Zar ćeš reći da su ti riječi

18, 22: Pouzdajemo se u svoga Gospodina Boga > Pouzdajemo se u Gospodina, svoga Boga

18, 27: koji će, zajedno s vama, jesti izmet i piti mokraću > koji, zajedno s vama, jedu izmet i piju mokraću

19, 3: Mi smo kao žena koja treba roditi > Mi smo kao djeca koja se trebaju roditi

19, 4: Možda je tvoj Gospodin Bog čuo riječi > Možda je Gospodin, tvoj Bog čuo riječi

19, 4: pa će ga tvoj Gospodin Bog kazniti > pa će ga Gospodin, tvoj Bog kazniti

19, 19: da si ti jedini Gospodin Bogi > da si ti jedini Gospodin Bog

19, 27: i kako si bijesan > kakvo je tvoje bjesnilo

19, 31: ostatak naroda i preživjeli > ostatak i preživjeli

19, 34: Branit ću ovaj grad i spasiti ga zbog sebe i zbog svoga sluge Davida > Branit ću ovaj grad i spasiti ga radi sebe i radi svoga sluge Davida

20, 18: a neke od tvojih vlastitih sinova > a neke od tvojih potomaka

21, 13: mjerno uže i visak > mjerno uže i razulju

21, 13: izvrne se na lice > izvrnut ću ga na lice

22, 14: Živjela u novoj četvrti > Živjela je u novoj četvrti

23, 6: tamo gdje su pokopani ljudi > po groblju sinova naroda

23, 7: hramskih prostitutki > hramskih bludnica

23, 11: Uklonio je konje na ulazu u Gospodinov dom, uz prostoriju službenika Netan-Meleka, koje su judejski kraljevi posvetili suncu, a sunčeve je kočije uz prostoriju službenika Netan-Meleka spalio ognjem > Uklonio je konje koje su judejski kraljevi prinosili Suncu na ulazu u Gospodinov dom, uz prostoriju službenika Netan-Meleka, koja je u dvorištu, a Sunčeve je kočije spalio ognjem

23, 15: te je smrskao > te je i Ašeru smrskao

Str. 394: Jošua pogiba u bitci > Jošija pogiba u bitci

23, 33: u zemlji Hamat > u hamatskoj zemlji

23, 35: Jojakim je a u zemlji > Jojakim je u zemlji

24, 16: sve snažne ljude koji mogu ratovati, njih sedam tisuća, a također i drvodjelje i kovače, njih tisuću > njih sedam tisuća, sve drvodjelje i kovače, njih tisuću, sve snažne ljude koji mogu ratovati

25, 1: Bilo je devete godine vladanja babilonskog kralja Nabukodonozora. Desetog dana desetoga mjeseca došao je > Devete godine njegova kraljevanja, desetoga mjeseca, desetoga dana u mjesecu, došao je babilonski kralj Nabukodonozor

25, 11: kralju > kralju te ostatak mnoštva

25, 13: brončanu spremnicu > brončani spremnik

25, 21: u zemlji Hamat > u hamatskoj zemlji

Promjene u *Prvoj knjizi ljetopisa*

5, 24: hrabri ratnici i ugledni ludi > hrabri ratnici i ugledni ljudi

Str. 426, bilješka uz 29, 4, tri tisuće talenata ofirskoga zlata: 115 tona zlata > 102 tone zlata

Str. 426, bilješka uz 29, 4, sedam tisuća talenata pročišćenog srebra: 265 tona srebra > 238 tona srebra

29, 7: Dali su za hramsku službu tusuću talenata > Dali su za hramsku službu pet tisuća talenata

Str. 426, bilješka uz 29, 7: Talenat je iznosio 34 kg > Talenat je mjera za težinu od 34 kg

Str. 426, bilješka uz 29, 7, pet tisuća talenata i deset tisuća darika zlata: 190 tona zlata > 170 tona i 84 kg zlata

Str. 426, bilješka uz 29, 7, deset tisuća talenata srebra: 380 tona srebra > 340 tona srebra

Str. 426, bilješka uz 29, 7, osamnaest tisuća talenata bronce: 675 tona bronce > 612 tona bronce

Str. 426, bilješka uz 29, 7, stotinu tisuća talenata željeza: 3750 tona željeza > 3400 tona željeza

Promjene u *Drugoj knjizi ljetopisa*

Str. 431, bilješka uz 4, 5: Pedalj iznosi 22,5 cm > Oko 8 cm

Str. 432, bilješka uz 4, 5: Bat je mjera za zapreminu od 45 l > Bat je mjera za zapreminu od 22 l

2, 69: šezdeset i jedna tisuća darika zlata > šezdeset i jedna tisuća zlatnih drahmi

Str. 467, bilješka uz 2, 69: *Darik* je mjera koju je uveo kralj Darije s težinom babilonskog šekela od 8,41 g, a mina iznosi 50 šekela. > *OBRISANO*

Str. 467, bilješka uz 2, 69, šezdeset i jedna tisuća darika zlata: Ovdje je riječ o 467 kg zlata > Oko 500 kg zlata

Str. 467, bilješka uz 2, 69, pet tisuća mina srebra: 2600 kg srebra > 3000 kg srebra

Str. 473, bilješka uz 8, 27: 25 tona srebra > oko 22 tone srebra

Str. 473, bilješka uz 8, 27: ∅ > srebrno posuđe teško 3400 kg

Str. 473, bilješka uz 8, 27: 3400 kilograma zlata > 3400 kg zlata

Str. 473, bilješka uz 8, 27: zlatne posude teže 7,65 kg > zlatne posude teže oko 8 kg

Str. 473, bilješka uz 8, 27: težina, no kreće se oko 70 kg > težina

Promjene u *Knjizi Nehemijinoj*

Str. 483, bilješka uz 7, 70, dvadeset tisuća zlatnih drahmi: Oko 150 kg zlata > Oko 160 kg zlata

Str. 483, bilješka uz 7, 70, dvije tisuće dvjesto srebrnih mina: 1500 kg srebra > 1300 kg srebra

Str. 483, bilješka uz 7, 71, dvadeset tisuća zlatnih drahmi: Oko 150 kg zlata > Oko 160 kg zlata

Str. 483, bilješka uz 7, 70, dvije tisuće srebrnih mina: 1300 kg srebra > 1200 kg srebra

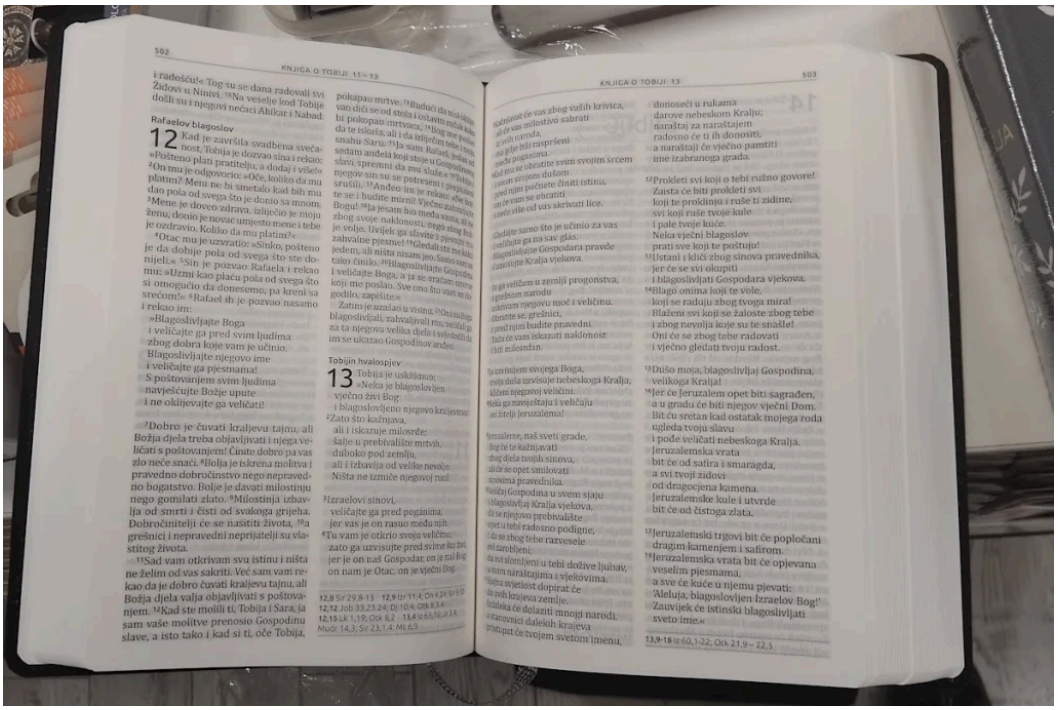

Tobija pripada u 24 % knjiga koje nisu mijenjane u 3. izdanju. Foto: Dijalog

U *Knjizi Tobijinoj* nisu nađene promjene

U *Knjizi Juditinoj* nisu nađene promjene

U *Knjizi Esterinoj* nisu nađene promjene

U *Prvoj knjizi o Makabejcima* nisu nađene promjene

U *Drugoj knjizi o Makabejcima* nisu nađene promjene

U *Knjizi Jobovoj* nisu nađene promjene

Promjene u *Psalmima*

Str. 745, bilješka uz 104, 35, Aleluja: Dosl. *Slavite Gospodina!* > Dosl. *Hvalite Gospodina!*

110, 4: po Melikisedekovu redu > po Melkisedekovu redu

Promjene u *Knjizi Mudrih izrjeka*

13, 4: bit će ispunjene samo želje marljivih > a želje marljivih bit će ispunjene

Promjene u *Knjizi Propovjednikovoj*

1, 2: govori Poučavatelj > govori Propovjednik

1, 12: Ja, Poučavatelj, bio sam kralj > Ja, Propovjednik, bio sam kralj

7, 27: govori Poučavatelj > govori Propovjednik

12, 8: govori Poučavatelj > govori Propovjednik

12, 9: Poučavatelj je još poučio > Propovjednik je još poučio

12, 10: Poučavatelj je težio > Propovjednik je težio

U *Pjesmi nad pjesmama* nisu nađene promjene

Promjene u *Knjizi Mudrosti*

Str. 843, naslov: Salomonova mudrost > Knjiga Mudrosti

1, 6: Mudrost je ljubazan duh > Mudrost je čovjekoljubiv duh

Str. 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858 i 859, zaglavlje: Salomonova mudrost > Knjiga Mudrosti

1, 14: Sve su stvorene stvari dobre > Spasonosna su stvorenja svijeta

2, 1: pogrešno govore i misle > krivo misle pa govore

2, 11: Neka naša snaga bude jedini zakon i pravda > Neka naša snaga bude pravedan zakon

3, 4: nada im je potpuna besmrtnost > njihova je nada puna besmrtnosti

3, 8: Sudit će narodima i vladati ljudima > Sudit će ljudima i vladati narodima

3, 9: Tko se u njega uzda > Oni koji se u njega uzdaju

3, 9: . Pravedni će od Gospodina dobiti milost i milosrđe, on će zaštititi sve koje je izabrao. > , jer je milost i milosrđe nad njegovim pravednicima i zaštita nad njegovom izabranicima

5, 10: Brod plovi uzburkanim morem > Kao što brod plovi uzburkanim morem

5, 11: Ptica proleti > I kao što ptica proleti

5, 11: . Ona šiba > – ona šiba

5, 12: Strijela odapeta > Ili kao što strijela odapeta

5, 13: . Tako i mi > – tako i mi

5, 14: Nada bezbožnih > Zaista, nada bezbožnih

6, 3: istražiti vaše planove > istražiti vaše naume

6, 4: ne slijedite Božji plan > ne slijedite Božji naum

6, 5: Velikaše čeka strog sud – okomit će se na vas strašno i brzo. > Strašno i brzo okomit će se na vas, jer velikaše čeka strogi sud

7, 12: donijela mi ga je > donijela mi ih je

7, 12: . Ali još nisam znao > – ali još nisam znao

7, 12: njegova majka > njihova majka

7, 15: molim Boga da dostojno razmišljam o njegovim darovima i o njima razborito govorim > neka mi da Bog da razborito govorim

7, 23: on čini dobro i voli ljude > slobodan, dobrotvoran, čovjekoljubiv

8, 1: i puna dobrote svime upravlja > i svime čestito upravlja

8, 12: ljudi će staviti ruke > stavit će ruke

8, 21: znanje da je ona Božji dar > znanje čiji je ona dar

9, 3: sveto i pravedno upravlja svijetom > svijetom upravlja u svetosti i pravednosti

9, 13: Božji plan > Božji naum

Str. 850: Djela mudrosti od Adama do Mojsija > *NADNASLOV OBRISAN*

10, 20: Zato su pravednici orobili > Zato su pravednici oplijenili

11, 7: . A svojem si narodu dao > , a svojima si, protivno očekivanju, dao

11, 9: Izraelci su bili kušani > Jer nakon što su kušani

11, 9: . Tako su shvatili > , shvatili su

11, 10: Svoj narod si iskušao > Jer si njih iskušao

11, 11: one Egipćane koji su blizu, i one koji su daleko > nazočne i nenazočne

13, 1: Tko god nije upoznao Boga, glup je po naravi > Po naravi su bili glupi svi ljudi koji Boga nisu upoznali

13, 5: po veličini i ljepoti stvorenoga > iz veličine i ljepote stvorenja

13, 17: zazivati nemoćno rukotvorina > nemoćnu rukotvorinu

14, 1: Čovjek se sprema zaploviti i > Drugi opet spremajući se zaploviti lađom i

14, 26: razuzdanost, spolne nastranosti > oskvrnjivanje duša, čini protiv prirode

Str. 855: Izlazak Izraelaca iz Egipta > *NADNASLOV OBRISAN*

15, 17: Ali čovjek je dragocjeniji od predmeta kojima se klanja > On je dragocjeniji od svojih svetinja

15, 17: jer je jednom primio život, a oni neće nikada > jer on je primio život, a one nisu

15, 18: Egipćani štuju životinje koje su u usporedbi s drugima najogavnije i najgluplje > Oni čak štuju i najogavnije životinje

16, 22: . Tako su ljudi spoznali da je egipatske > , da spoznaju kako je neprijateljske

16, 26: . Na taj su način > , kako bi

16, 27: Jer mana koju > Jer ono što

18, 5: a jedno se napušteno > i kad se tek jedno izloženo

18, 22: anđela zatornika svladao riječju. > riječju svladao zatornika,

18, 22: Podsjetio ga je > podsjetivši ga

18, 22: zavjete predaka > zavjete otaca

19, 14: Zna se za ljude koji nisu primali > I dok oni nisu primili

19, 14: ali oni su zarobili čak i goste i svoje dobrotvore > ovi su zarobili čak i dobrotvorne goste

Promjene u *Knjizi Sirahovoj*

2, 15: oni koja ga vole > oni koji ga vole

Promjene u *Knjizi proroka Izaije*

Str. 911, uz 5,10: Bat je oko 45 l > Bat je oko 22 l

Str. 911, uz 5,10: 5,10 Homer je mjera zapremine od 450 l > Homer je mjera zapremine oko 220 l

Str. 911, uz 5,10: efa od 45 l > efa oko 22 l

U *Knjizi proroka Jeremije* nisu nađene promjene

U *Knjizi Tužaljki* nisu nađene promjene

U *Knjizi proroka Baruha* nisu nađene promjene

Promjene u *Knjizi proroka Ezekiela*

42, 17: bilo je pet stitina lakata > bilo je pet stotina lakata

Str. 1109, uz 45,10: I efa i bat su mjere za volumen od 45 l > I efa i bat su mjere za volumen od 22 l

Str. 1109, uz 45,10: Homer je mjera za sipke tvari od 450 l > Homer je mjera za sipke tvari od 220 l

Str. 1109, uz 45,10: kor za tekućine, također od 450 l > kor za tekućine, također od 220 l

Promjene u *Knjizi proroka Daniela*

Str. 1114: deuterokanski > deuterokanonski

3, 63: nadsve > nadasve

3, 64: nadsve > nadasve

3, 65: nadsve > nadasve

U *Knjizi proroka Hošee* nisu nađene promjene

U *Knjizi proroka Joela* nisu nađene promjene

U *Knjizi proroka Amosa* nisu nađene promjene

U *Knjizi proroka Obadije* nisu nađene promjene

U *Knjizi proroka Jone* nisu nađene promjene

U *Knjizi proroka Miheja* nisu nađene promjene

U *Knjizi proroka Nahuma* nisu nađene promjene

U *Knjizi proroka Habakuka* nisu nađene promjene

U *Knjizi proroka Sefanije* nisu nađene promjene

U *Knjizi proroka Hagaja* nisu nađene promjene

U *Knjizi proroka Zaharije* nisu nađene promjene

Promjene u *svetom Evanđelju po Mateju*

Str. 1199: Matej želi promiriti> Matej želi pomiriti

3, 12: gumnona kome se vrši žito i > gumno i

3, 12: skupiti ga u svoju žitnicu > skupiti žito u svoju žitnicu

Str. 1201, bilješka uz 3, 12, gumno: na kojem se razdvaja zrno žitarica od ljuske > na kojem se u vršidbi razdvaja zrno žitarica od ljuske i ostataka klasa

Str. 1202, nadnaslov: GOVOR NA GORI (5,1 – 7,29) > *OBRISAN*

Str. 1213, nadnaslov: ISUS GOVORI U PRISPODOBAMA (13,1-52) > Isus govori u prispodobama

13, 2: Sjedio je u njemu > Sjedio je u njoj

Str. 1214: Nove i stare istine > Riznica novog i starog

Str. 1217: Petar Isusu priznaje da je Krist > Petrova ispovijest

16, 26: vrednije od života > vrjednije od života

19, 21: idi prodati > idi i prodaj

Str. 1222: Slijepci pred Jerihonom > Isus ozdravlja jerihonske slijepce

Str. 1223: Isus proklinje smokvu > Neplodna smokva

21, 37: Poštovat ga jer mi je sin > Poštovat će ga jer mi je sin

Str. 1224: Prispodoba o uzvanicima na svadbi > Prispodoba o svadbi

Str. 1234: Izvješće stražara > Prispodoba o svadbi

Str. 1224: Isus šalje apostole da krste sve narode > Isus šalje apostole svim narodima

Promjene u *svetom Evanđelju po Marku*

9, 2: poveo je Isus samo Petra i Jakova > poveo je Isus Petra, Jakova i Ivana

Promjene u *svetom Evanđelju po Luki*

Str. 1257: Cilj je evenađelja > Cilj je evanđelja

3, 17: da očisti žito > da očisti gumno

3, 17: i skupi ga > i skupi žito

20, 30 Zatim se njome oženio drugi > pa drugi

20, 30 pa treći > i treći ju je oženio

20, 31 Isto se dogodilo svoj sedmorici. Umrli su bez djece > i tako sedmorica – umrli su i nisu ostavili djecu

Promjene u *svetom Evanđelju po Ivanu*

19, 5: Tada Isus izišao > Tada je Isus izišao

Promjene u *Djelima apostolskim*

25, 26: nakon ispitivanju > nakon ispitivanja

Promjene u *Poslanici blaženoga Pavla Apostola Rimljanima*

4, 21: uvjeren da je Bog može izvršiti > uvjeren da Bog može izvršiti

Promjene u *Prvoj poslanici blaženoga Pavla Apostola Korinćanima*

Str. 1384: Pavlovo putanje > Pavlovo putovanje

U *Drugoj poslanici blaženoga Pavla Apostola Korinćanima* nisu nađene promjene

U *Poslanici blaženoga Pavla Apostola Galaćanima* nisu nađene promjene

U *Poslanici blaženoga Pavla Apostola Efežanima* nisu nađene promjene

U *Poslanici blaženoga Pavla Apostola Filipljanima* nisu nađene promjene

U *Poslanici blaženoga Pavla Apostola Kološanima* nisu nađene promjene

U *Poslanici blaženoga Pavla Apostola Galaćanima* nisu nađene promjene

U *Prvoj poslanici blaženoga Pavla Apostola Solunjanima* nisu nađene promjene

U *Drugoj poslanici blaženoga Pavla Apostola Solunjanima* nisu nađene promjene

Promjene u *Prvoj poslanici blaženoga Pavla Apostola Timoteju*

1, 2: Neka ti Boga Otac > Neka ti Bog Otac

U *Drugoj poslanici blaženoga Pavla Apostola Timoteju* nisu nađene promjene

U *Poslanici blaženoga Pavla Apostola Titu* nisu nađene promjene

U *Poslanici blaženoga Pavla Apostola Filemonu* nisu nađene promjene

Promjene u *Poslanici Hebrejima*

Str. 1429: Autor očekuje da se sluštelji > Autor očekuje da se slušatelji

11, 13: priznali su da su stranici > priznali su da su stranci

Promjene u *Poslanici blaženoga Jakova Apostola*

1, 7: Budući da se koleba i da je neodlučan u svemu što poduzima, neka si ne umišlja > Neka takav ne umišlja

1, 8: jer je dvouman > jer je u dvojbi

1, 8: neodlučan u svim svojim pothvatima > neodlučan u onom što poduzima

Promjene u *Prvoj poslanici blaženoga Petra Apostola*

4, 8: ljubite jedni duge > ljubite jedni druge

Promjene u *Drugoj poslanici blaženoga Petra Apostola*

Str. 1450: autor Druge Petrove posalnice > autor Druge Petrove poslanice

3, 8: jedan dan kao tisuću dana > jedan dan kao tisuću godina

3, 8: tisuću dana kao jedan dan > tisuću godina kao jedan dan

U *Prvoj poslanici blaženoga Ivana Apostola* nisu nađene promjene

U *Drugoj poslanici blaženoga Ivana Apostola* nisu nađene promjene

U *Trećoj poslanici blaženoga Ivana Apostola* nisu nađene promjene

U *Poslanici blaženoga Jude Apostola* nisu nađene promjene

U *Otkrivenju blaženoga Ivana Apostola* nisu nađene promjene

Brojidba

r. br.	Cjelina	promjena	stranica
0.	uvodne stranice	22	18
1.	Postanak	4	52
2.	Izlazak	6	45
3.	Levitski zakonik	2	33
4.	Brojevi	8	44
5.	Ponovljeni zakon	3	39
6.	Jošua	2	25
7.	Sudci	2	25
8.	Ruta	2	4
9.	Prva o Samuelu	4	32
10.	Druga o Samuelu	3	28
11.	Prva o kraljevima	78	34
12.	Druga o kraljevima	77	33
13.	Prva Ljetopisa	9	32
14.	Druga Ljetopisa	2	36
15.	Ezra	9	11
16.	Nehemija	4	16
17.	Tobija	0	13
18.	Judita	0	15
19.	Estera	0	13
20.	Prva o Makabejcima	0	32
21.	Druga o Makabejcima	0	24
22.	Job	0	38
23.	Psalmi	2	169
24.	Mudre izrjeke	1	31

25.	Propovjednik	6	9
26.	Pjesma nad pjesmama	0	7
27.	Mudrost	69	17
28.	Sirah	1	46
29.	Izaija	3	70
30.	Jeremija	0	66
31.	Tužaljke	0	8
32.	Baruh	0	8
33.	Ezekiel	4	56
34.	Daniel	4	22
35.	Hošea	0	11
36.	Joel	0	4
37.	Amos	0	8
38.	Obadija	0	2
39.	Jona	0	3
40.	Mihej	0	6
41.	Nahum	0	3
42.	Habakuk	0	3
43.	Sefanija	0	4
44.	Hagaj	0	3
45.	Zaharija	0	10
46.	Malahija	0	3
47.	Evanđelje po Mateju	17	36
48.	Evanđelje po Marku	1	22
49.	Evanđelje po Luki	6	37
50.	Evanđelje po Ivanu	1	28
51.	Djela apostolska	1	34

52.	Rimljanima	1	15
53.	Prva Korinćanima	1	14
54.	Druga Korinćanima	0	9
55.	Galaćanima	0	5
56.	Efežanima	0	5
57.	Filipljanima	0	4
58.	Kološanima	0	4
59.	Prva Solunjanima	0	4
60.	Druga Solunjanima	0	2
61.	Prva Timoteju	1	4
62.	Druga Timoteju	0	3
63.	Titu	0	2
64.	Filemonu	0	2
65.	Hebrejima	2	11
66.	Jakovljeva	3	5
67.	Prva Petrova	1	5
68.	Druga Petrova	3	3
69.	Prva Ivanova	0	4
70.	Druga Ivanova	0	1
71.	Treća Ivanova	0	1
72.	Judina	0	2
73.	Otkrivenje	0	19
Σ	zbroj	365	1492

Od istoga autora o *Bibliji* Hrvatskoga biblijskoga društva

Susreti s *Biblijom* Hrvatskoga biblijskoga društva

Novi prijevod Biblije nema službeno odobrenje

Prijevod *Luke* 15, 13 u novoj Bibliji opovrgava njezinu promidžbu

Krivotvorili Pavla da ne pobija Luthera

Žrtve trgovanja riječju Božjom

Židovski poučak majkama i društvu

O tuđicama u prijevodu *Biblije* Hrvatskoga biblijskoga društva

Hrvatsko biblijsko društvo o kćeri sionskoj i nesvjesno u službi rodne ideologije

Izričaj „Sin Čovjeka“ u službi pomutnje vjernika

[1] *Biblija hrvatski standardni prijevod*, 2025. i 2026., str. I; *Levitski zakonik* 7, 18.19; 25, 17; 27, 20.29; str. 133; *Brojevi* 22, 16; 29, 12; str. 177; *Sudci* 19, 10; str. 364; *Prva Ljetopisa* 2, 34; *Druga Ljetopisa* 18, 7; *Nehemija* 6, 8.12; 9, 19; 13, 2; *Estera* 1, 16; 3, 6; B, 2; str. 525; E, 23.24; *Druga o Makabejcima* 8, 16; *Job* 9, 15.18; 13, 15; 20, 13; str. 609; *Job* 36, 7; *Psalam* 1, 2; str. 651; *Psalam* 35, 20; 44, 4; 52, 9; 55, 14; 106, 35; 109, 16; *Mudre izrjeke* 4, 27; 18, 2; 20, 13; *Propovjednik* 6, 2; *Mudrost* 5, 13; 8, 16; 10, 13; 11, 19; 14, 31; 16, 7.12.18.26; 17, 4; 18, 22; *Izaija* 10, 7.20; 23, 18; 28, 27; 30, 1.5; 35, 8.9; 37, 19; 42, 3; 43, 24; 45, 18; 46, 2; 47, 6; 55, 11; 59, 2; 62, 4.9; 65, 2.6.12.18; 66, 4.24; *Ezekiel* 1, 9; 3, 5; 7, 4; 8, 17; 11, 12; 14, 18; 16, 43.47; 17, 14; 18, 17; 33, 11; 34, 8; 36, 22; 44, 8.20.22; 46, 9; 47, 11.12; *Daniel* 9, 18; 14, 5; *Amos* 2, 4; 8, 11; *Matej* 17, 12; *Marko* 1, 45; *Luka* 12, 51; *Ivan* 1, 13; 3, 16; 5, 18.19; 7, 10.16.22; 10, 5; 12, 6.44; 17, 9; 20, 7; str. 1322; *Rimljanima* 4, 4.10.12.13; 5, 11; 6, 14; 7, 12.15; 8, 4.9.15.20.23.32; 9, 12.32; 11, 18; 12, 3.16.19.21; 13, 3; 14, 17; 16, 4; *Galaćanima* 1, 12.17; 3, 16; 4, 7; 5, 6; 6, 15; *Filipljanima* 1, 20; 4, 17; str. 1408; *Prva Solunjanima* 2, 13; 4, 7; 5, 6.9; *Druga Solunjanima* 3, 9; *Prva Timoteju* 2, 12; *Titu* 2, 10; str. 1440; *Otkrivenje* 9, 4.5; 21.27.